

Eesti Noorus

NR. 1

TALLINN, 32. JAANUAR 1935.

VII AASTAKÄIK

Head uut aastat noortele sõpradele

soovib

„Päevaleht“
„Laste Rõõm“

Kodumajanduse ja kodukultuuri ajakiri **„Taluperenaine“**

on iga naise laua uhkus ja ehe.

„Taluperenaine“ käsitleb kõiki naiste töösse ja ellu puutuvaid küsimusi. Kaasas suur **mustri- ja lõikeleht, riideproovid** ja „Laste Maailm“.

„Taluperenaise“ tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused. **Tellimishind:** aastaks 3. kr. 60 s., poolaastaks 2 kr., veerandaastaks 1 kr. Üksiknumber 40 senti.

„Taluperenaise“ proovinumbreid hinnata!

**Toimetus ja talitus Tartus,
Peeter Põllu 5. Telef. 9-37.**

SISUKORD: Mõtteid aasta algusel — A. Kurvits. Noorus ja romantika — Ed Hubel. Helgale — Joh. Schütz. Aleksis Kivi külastamas — A. Aru. Lüüra ja sümfooniat — Ado Säärts. Noortelt — Ed. Kansman. Murdvargus agulikinos — A. Tulik. Surma riivaspunktil — A. Tulik. II ÜENO kirjandusvõistluse tulemusi — Leo Soonberg. Noori autoreid — A. M. Moonakad — Leo Mõtus. Ukk Raitna II kiri onupojale. Ilmari Jäämaa † — A. Aru. Fotokunstist — D. Hint. Ülevaateid, reproduktsioone, tleskutseid jne.

Kuukiri „Eesti Noorus“ maksab 1935. aastaks kõigest kr. 1.80. Sisus toob E. N. tuumakaid artikleid tuntud kaastööliselt ja nimekalt kirjanikelt ning rohkesti ilukirjanduslikke palasid, mis sobivad esinemisõhtute süstamiseks. Tellida kõigist postiasutustest. Toimetus ja talitus Lossi pl. 4. Tallinn. Tel. 429-77.

Mõtteid uue aasta algusel.

Aasta vahetusel ja uue aasta algusel vaatame meie tagasi möödunud aastale, tuletame meelde selle möödunud aasta sündmusi üleilmlises ulatuses ja peatume üksikasjalikumalt oma rahva ja riigi elu arengukäigu juures ning teeme kokkuvõtteid saavutistest kultuurilisel, majanduslikul ja ühiskondlikul alal kui ka selgitame neid ülesandeid ja kohustusi, mis tulevad täitmisele alanud uuel aastal sõltuvuses möödunud aasta tegevusega ja selle saavutistega ning ühenduses rahva ja riigi elu üldiste ülesannetega ja arenemise sihtidega. Uue aasta algusel peatume meie tavaliselt ka oma elukäigu juures, vaatame tagasi oma elule ja tegevusele ning teeme hinnanguid selle saavutiste suhtes, misjuures sageli kuuluvad ebaõnnestumised või ka eksimused, mis on osutunud takistuseks oma majapidamise tõusule või pidurdanud vaimset loomingut või arenemise järjekindlat käiku. Uuel aastal tõuseb meie ette ka tulevik. Mõtted lendavad kaugemale, edasi tuleviku poole ja ka kõrgemale, sest on ju meie elu lõpmata areng igaviku sihhis ja meie palavaim püüdmine tõusta ikka kõrgemale ja kõrgemale vaimsele tasemele ning sammuda vastu ilusamale elule. Noori kannab uus aasta sageli koguni unistuste valda. See on ka arusaadav ja mõistetav, sest noorusaeg on ka kui ilusate unistuste hommik ja teostuvate lootuste suvi. Kui kostuvad kaugelt kellahelinad vanaaasta õhtul, kui paistavad uue aasta esimestel tundidel säravad tähed selges taevas, siis kuulevad noored eneses sisetist häält, kutsumust unele loovale tööle ja noortes kujunevad elutähised, mis juhatavad neid elu kõrguste poole ning selgunevad elu konkreetset ülesanded ja kohustused, milliseid on neil vaja täita inimlike inimestena, võimsate ja õiglaste seltskonnategelastena ning ausate ja ennastsalgavate kodanikkudena. Kas ei seisagi uue aasta mõtte selles, et hetkekski unustada elu igapäevast tema üksikasjades, tõusta kõrgemale tänapäevast ja vaadata kaugemale tavaliste ülesannete ringist! Ja tunda end lühemat aegagi seoses minevikuga, elavas ühenduses eelmiste põlvete elutööga ja vaimuilмага, hinnata oma senist tööd, ammutada kõigest sellest elavat ja elustavat jõudu ning siis oleviku olukorda arvestades kujutada oma vaimusil-

made ette tulevikku hingeilmas peituvates ootustes ja lootustes!

Meie, ÜENU noored ei saa aga aasta vahetusel ja uue aasta algusel peatuda ainult üldiste sündmuste juures ja meie rahva kui terviku saavutustel, vaid meie ette kerkib elavates piltides ÜENU ja tema rohkearvuliste osakondade ning neisse koondunud tuhandete noorte elu ja tegevus möödunud aasta kestusel. Töötades üle riigi kaugel üksteisest, maal — külates, asulates ja kõige kaugemates metsanurkades ning linnades ja alevites ja puutudes kokku isiklikult võrdlemisi harva esinduskogu koosolekutel, suvepidudel, aastapäevade aktustel ja võistlustel, tunneme end siiski noorte ühise perekonnana, ja seda seepärast, et meid seovad ja ühendavad ühised püüded ja sihid, heatahtlus, vastastik arusaamine ja ühtekuuluvuse tunne. Ja aasta vahetusel lendavad meie mõtted osakondadesse ning sirutame omad käed kõigile kaasnootetele tervituste ja õnnesoovidega trueks aastaks, et meie ühine armas noorsootöö edeneks ja et noored kasvaksid kalli kodumaa kasuks. Oleme teinud möödunud aastal loovat, ülesehitavat tööd vaimsel ja majanduslikul alal ning soovime alanud aastal teha seda tööd edasi veel suurema püsivusega ja tulemustega. Ja kujuneda ikka tugevamaks vaimset ja kehaliselt ning sammuda iseteadvalt kõrgemale ja kaugemale oma sihtide suunas meie rahva ajaloo valgustusel, oleviku olukorra tundmisel rahvusriiklike eesmärkide järgi, olles teadlikud meie rahva suurtest tuleviku ülesannetest ja kindlad ühistahtes teenida riiki ja rahvast ning arendada ja kasvatada end võimsateks tegelasteks, et täita oma põlve kohustusi. On ju rahva elu põlvest põlve igavene areng, misjuures iga põlv on kutsutud täitma oma ülesandeid rahva ajaloos ning kohustatud looma soodsamaid võimalusi järgnevale põlvele. Kaasnoored! Ka meie moodustame ühe põlve meie rahva elus ja ajaloo ning seega oleme ka meie kutsutud täitma oma ülesandeid võimalikult täielikumalt. See aga nõuab meilt palju vaimset jõudu, võimeid ja oskusi ning kindlat tahet, mida kõike omandame püsiva ja mitmekesise enesearendamise ja kasvatamise kaudu, seega noorsootöös.

Agaga meie — ÜENU noored ei saa piirduda

aasta vahetusel ja uue aasta algusel ainult tervitustega ja üldiste mõtete ja soovidega ning töotustega, vaid meil on vaja peatuma jääda ka oma noorsootöö aluste ja põhimõtete juures, et selgusele jõuda, kas ja kui võrd nad on kindlad ja selged ning aja- ja elunõudeile vastavad ja seega võivad olla täbisteks ja juhendeiks ÜENU noorte edaspidises elus ja tegevuses. Meie teame, et kui alused on kindlad, sihid selged ja põhimõtted elunõudeile vastavad, siis on organisatsiooni tulevik kindlustatud ja ta võib ja saab täita oma ülesandeid ja arendada oma tegevust kooskõlas rahva üldiste elusihetidega ja eluliste huvide ning vajadustega. Elu areneb, elutingimused muutuvad; tekivad need nõuded ja vajadused riigi ja rahva elus ning ühenduses seega võivad ja peavadki muutuma või täienema ka üksikute organisatsioonide alused ja tegevuse põhimõtted, kes koosnevad selle rahva poegadeist ja tütardest. Aga igal organisatsioonil, kui ta tahab olla kindel ja püsiv, arendada kavapärast tegevust ja ületada raskusi, peab olema alused ja põhimõtteid, mis ei muutu ajas ja oludes, vaid mis on kandvaks aluseks aastakümneteks ja ka kaugemaks tulevikuks. Kuna ÜENU ei ole ajutine organisatsioon, vaid ta on rajatud määramatuks ajaks, siis peab ka temal olema selline kandev alus. Selle kandva aluse tundmine ja õige hinnang ning sellele tegevuse rajamine on aga igale noorele paratamatu vajalik. Seepärast on ka on ka õigustatud selle aluse juures peatumine alganud aastal. Selle aluse juures peatumine on seda enam õigustatud, et möödunud aastal pühitses ÜENU oma 15. a. tegevuse juubelit, milliste aastate kestusel on kujunenud, kasvanud, muutunud ja täienenud ÜENU sihid ja põhimõtted. On juba kujunemas ÜENU ilmavaade ja noorte kui omaette rahvapõlve elumõistmine kui tervik ja elufilosoofia. See ilmavaade peabki kujunema, sest sellest kujunemisest on sõltuv suurel määral ÜENU sisemine tugevus, tegevuse ulatus ja õitsev tulevik. Aga see ilmavaade kujuneb seda kiiremini ja seda täielikumana ja õilsamana, mida rohkem ÜENU noored süvendavad oma tegevust ning töötavad kaasa selle kujunemisele ning mida enam nad on teadlikud oma organisatsiooni kandva aluse suhtes, sest see kandev alus on ka ilmavaate aluseks. Selle ilmavaate kujundamine on ÜENU noorte ühine õilis ja vajalik ülesanne. Peatume siis ÜENU kandva aluse, tema tähtsamate põhimõtete juures.

ÜENU on ülemaaline eesti rahva noorsoo organisatsioon. Tema osakonnad töötavad maal, alevites ja linnades. Ta tegevuse eesmärgiks on eesti rahva noorpõlve koondamine üleriigiliseks suureks noortepereks. ÜENU ei tee vahet maa ega linnade vahel, vaid ta tunneb ja tunnustab rahva ühtlust ja kooskõlalise noorsootöö vajadust üleriigilises ulatuses. ÜENU noortel on selge, et oleme kõik ühe rahva pojad ja tütreid, kellel on ühised rahvusriiklikud sihid ja rahvuslikud ülesanded. Koondumine üleriigilises ulatuses loob noortest võimsa terviku ning kuulmine ühte noorte organisatsiooni kasvatab ühtekuuluvuse tunnet. Seega ÜENU on eesti rahva noorte ülemaaline ja üleriigiline rahvuslik organisatsioon.

See rahvuslus ja üleriigiline ulatus on ÜENU tähtsamaid, püsivamaid ja kandvamaid aluseid. Seistes sellel alusel võib ÜENU tegevus kesta aastasadasi ja ÜENU noored võivad sammuda põlvest põlve igaviku sihis. See rahvuslus ja üleriigiline ulatus on suure tähtsusega eriti kaasajal. Meie rahval on täita suuri ajaloolisi ülesandeid oma rahvuslikus elus. Neid ülesandeid on ka võimalik täita, kui meie rahva poegi ja tütreid ühendab ja seob rahvustunne, ühistunne, ühtekuuluvuse tunne, kui rahvas tunneb end võimsa tervikuna ja kui ta tegevus on juhitud ühistahet. ÜENU, seistes tähendatud alusel, on võimeline kasvutama selliseid kodanikke ning kujundama noortes ühistahet, et olla aktiivselt tegevuses oma riigi edasiehitamise puhast töös.

ÜENU on rahvuskultuuriline organisatsioon. Meie üldised rahvuskultuurilised sihid, põhimõtted ja ülesanded on omased ÜENU noortele ja aluseks tema rohkearvulistele osakondadele. ÜENU noored on sellel kindlal seisukohal, et rahva minevik on püha, et eelmiste põlvete poolt loodud kultuuriväärtused on aluseks kaasaja kultuurloominguks, et vaja on austada eelmiste põlvete elutööd ning sügavas armastuses ja austuses vanema põlve tegelaste vastu jätkata nende elutööd ja et vaja on alal hoida oma rahva kultuurilist omapära. Samuti on ÜENU noortel selge, et rahva vaimsed jõud ja võimed avalduvad kõige täielikumalt rahvuskultuuritöös ja loovad ilusamaid ja omapärasemaid üldise tähtsusega kultuuriväärtusi ning et rahvuskultuur hoiab rahvast iseseisva rahvusena, kannab teda läbi tuulte ja tormide ja annab rahvale püsiva koha kultuurirahvaste peres. Aga ÜENU noored ei ole ainult rahvuskultuuri põhimõtete

Hüüd noortelt

Noorus ei nukrusta, noorus ei kurda,
noorus ei nurise raskuste üle.
Kevadevesi ka teed oskab murda
sääli, kus on looklemas looduse süle.

Kunagi noruspäi noorus ei tammu,
uhkelt pää püsti on õiglaste õlul.
Lihaksed raudsed on rajamas sammu,
südamed sütitavad võitluste võlul.

Kellel veel nooruse tunded on kallid,
aidake juhtida nooruse laeva!
Hing olgu noor, kuigi pääd juba hallid!
Hindame kõrgelt te' tööd ja te' vaeva!

Vaadake tagasi, — aegade meres
ründasid teiegi laeva kord lained.
Mässas siis maruhoog teiegi veres,
polnud siis teiegi tööd nõnda kained!

Mõistke meid õieti, saage meist aru.

*Helgale, kes veel luulet
nendib*

Sa luulemeelne laps, su nime kõlast
Kui paistaks selge kevadpäev.
Veel elu kibedust ei kanna õlad,
Vaid värssse lehitsevad väiksed käed.

Kaks tarka silma teesklematult kaevad
Kui õise taeva sina põhjamaail.
Need silmad veel ei taipa sõbrana vaenlast
Hää kurjast labutab vaid lapse vaist.

Sind tänavate tuuled pole puhkund,
Vaid päevitanud mereranna õhk.
Su maailm alles valat luulesuhkrust, —
Ta hääbumist ei nõua täidet kõht.

Käib kitsail huulil süütu naeruvilge,
Kui võõra küsi kimbutab su pääd.
Kas kasvab naerust isa mõru pilge —
Või põhjamaise ema süda hää?

Sa aastatega peatselt sirgud plikaks
Ning tõsielu võidab luuleväe.
Mu mälestusen jääd sa lapseks ikka, —
Me käime üle teine teisest mäest.

Kogust: „Kaks leeri”.

HOMMIK VIRU RANNAS.

Foto J. TRIEFELDT

HUGO LEPIK

IGATSUS

tunnustajad, vaid nad ka toimivad nende põhimõtete järgi; seega nad ei ole rahvuskultuuri kandjaid ainult sõnades vaid ka tegudes. ÜENU noorte kogu tegevus on rahvuskultuuriline. Eriti avaldub aga see rahvuskultuuri harrastus ja armastus ning selle kultuuri väärtuste levitamine ja alalhoidmine sellistel aladel nagu seda on rahva mineviku tundmaõppimine ja omapära alalhoidmine, rahvamängude ja -tantsude harrastamine ja edendamine, kodumaa tundmaõppimine ning kodude kaunistamine, looduse ja muinasvarade kaitse, kodumuuseumide asutamine, omaloomingu ajakirjade väljaandmine jne. Mainime nende nimetatud üksikute alade suhtes veel seda, et ÜENU noored on seni olnud rahvamängude ja -tantsude ainsad edendajad, kodumuuseumide asutamise mõtte algatajad, tähtsuse selgitajad ja esimesed teerajajad ning et nende huvi ja tegevus muinasvarade kaitse alal on olnud niivõrd silmapaistev, et ÜENU osakonnad on ainsad organisatsioonid, kes on Haridus- ja sotsiaalministeeriumi poolt tunnustatud ja kutsutud kaastöölisteks muinasvarade kaitse teostamisel.

ÜENU on noorte organisatsioon, milles võivad töötada eesti rahva pojad ja tütreid, ilma et takistuseks oleks mingi vanuse ülemmäär. ÜENU ei tunnusta vanuse ülemmäära piiri oma liikmete suhtes. See põhimõte järgneb eelmistest: kui üleriigiline rahvuslik ja rahvuskultuuriline organisatsioon ei või ÜENU asetada vanuse ülemmäära takistuseks, sest rahvas on üks ja kõik rahva pojad ja tütreid,

tundes end ühe rahva kui terviku liikmetena, on õigustatud töötama ÜENU-s kui üleriigilises rahvuslikus ja rahvuskultuurilises organisatsioonis. Ei või olla vastuolusid vanema põlve ja noorte vahel rahvuskultuurilises töös ja isamaa teenimises, vaid siin on mõlematel ühised sihid. Vanema põlve töö on aluseks noorema põlve tööle ja seda, mida ei suuda teha vanem põlv, seda teeb noorem põlv, kuna aga noorema põlve elutööd jätkab omakord järgnev põlv. Ja nii toimub rahvuskultuuritöö katkestamatult ühisel jõul põlvest põlve!

ÜENU on eesti rahva noorte isetegevuslik ja enesekasvatav organisatsioon. Isetegevus ja enesekasvatus on ÜENU noorte tähtsaimaid põhimõtteid, mis leiavad teostamist kõikidel tööaladel, nagu kirjandus-, maatulundus-, spordi-, näiteringides, õpiringides, oma ajakirjades kui ka töö üldises organiseerimises ja juhtimises. Noorte looming saab avaldada täielikult noorte omas tegevuses; noored soovivad end kasvatada tugevateks isikuteks, arendada oma siseilma täielikult ning rakendada tegevusse kõik omad vaimsed võimed, et selle tegevuse kaudu areneda ja täiendada.

Isetegevus ja enesekasvatus on kaasaja tähtsaimad pedagoogilisi üldpõhimõtteid õppe- ja kasvatustöös koolides, kuid need põhimõtted ei või kuuluda teostamisele ainult koolides, vaid nad peavad leidma teostamist ka noorte organisatsioonides väljaspool kooli. See seisukoht leiab ikka enam pinda ja

R. NYMAN

MAASTIK

Õli

tunnustamist: mainime siin ainult seda, et Ülemaailmlise täiskasvanute kasvatusse konverentsil 1929. a. rõhutati nende põhimõtete suurt tähtsust ja ka meie III Hariduskongressil 1934. a. tähendati korduvalt, et vabaharidustöö tähtsamaid põhimõtteid on isetegevus ning et vaja on anda sellele tööle kasvatuslik suund. ÜENU on aga juba aastaid tagasi tunnustanud neid põhimõtteid ja arendanud nende kohaselt oma tegevust.

Need põhimõtted ei ole aga tähtsad ainult kaasajal ja ligemas tulevikus, vaid jäävad üldse põhialusteks isikute harmoonilisel arenemisel ja vaimse täiuse poole püüdmisel ning isikute omapärasuse ja loomisvõimete kujundamisel. Ka ei seisa need põhimõtted lahus eelmistest, vaid on nendega otseses seoses, sest rahvusluse alalhoid ja rahvuskultuuri edendamine on kindlustatud siis, kui rahva pojad ja tütreid kujunevad isetegevuse ja enesekasvatuse kaudu võimsateks tegelasteks, kelle vaimsed jõud on arenenud täiuslikult loovaks ülesehitavaks tööks.

ÜENU on noorte organisatsioon, mille tegevus on mitmekesine. Kirjandus, laul, muusika, näitekunst, kehaline kasvatus, mängud, kodukäsitöö, kodukaunistus, maatulundus ja paljud teised alad on olnud ÜENU ja ta osakondade tegevuskavades ning nendel aladel on ÜENU noored saavutanud tagajärgi. See tegevuse mitmekesisus on otseselt tingitud isetegevuse ja enesekasvatuse põhimõtetest kui ka rahvusluse alusest ja rahvuskultuuri nõudeist, sest ainult mitmekesisuses on võimalik igal noorel end harmooniliselt

arendada ja avaldada oma loomisvõimeid võimalikult täielikumalt ning rahvuskultuuri arengu huvides on just see, et iga rahva poeg ja tütar kasvaks vaimset ja kehaliselt arenenud isikuks ja annaks rahvale ja rahvusele kõige selle parima ja omapäraseima, mis on temal võimalik luua oma võimetega. Aga ka noorte huvid on tavaliselt niivõrd mitmekesised, et noored ei saagi peatuma jääda ainult üksikute vaimsete elualade juures, vaid noored soovivad rahuldada kõiki oma vaimseid huve. Noorte siseilm peab arenema harmooniliselt ning noored soovivad rakendada tegevusse kõiki vaimjõude ja õppida tundma kogu elu tema heades ja ilusates nähetes. Seega see tegevuse mitmekesisus vastab ka noorte hingeilmale ja püüetele.

Piirdume ainult ÜENU nende põhimõtete käsitleluga. Aga ka neist avaldub juba, et ÜENU seisab kindlal alusel, et ta sihid on selged ja kooskõlas rahvuskultuuriliste üldsihtidega ning ta tegevus põhjeneb kasvatus-teadusel. ÜENU arvestab rahva kaasaja ülesandeid ja valmistab noori ette neile suurtele ülesannetele, mis tuleb meie rahval täita tulevikus. Seega võivad ÜENU noored julgelt sammuda ja edasi töötada alganud aastal tähendatud põhimõttele. Ja kui noorte püsiv töö, omalooming ja otsingud kestavad neil põhimõtetele ja alustele, siis kujuneb pea ÜENU ilmavaade harmoonilise tervikuna ja ÜENU tegevus võib võimsalt areneda ning ÜENU noored kasvavad terve ja tugeva, ausa ja kohusetruu ning teovõimsa ja elujatava põlvnena.

Noorus ja romantika

Noorus on romantilik. See on tingitud tema õitsele lõõmise eest, tema elumahlade käärimisest. See on tema õigus ja eesõigus. Seda ei või talle ette heita ega süüks panna. Tõelisus on talle kitsas või näib kitsas olevat. Ta püüab sellest välja tungida, vähemalt oma kujutluses. Sinna pääsemine on igale vaba, väaraval pole keerubeid mõõgaga ega ilma. Keda reaalsus ei rahulda, siirdub sinna, vähemalt puhke viivudel.

Romantiliste kujutluste valdkonnad on mitmesugused: muistne Kungla, taevane Jerusalemm, ristiusu põrgu, müstiline maailm, enese ja oma rahva tulevik. Terve noorus unistab päämiselt viimasest. Ja teeb seda väga õieti. Kõik see, mis kord teostub, on enese kujutluses nähtud, on olnud romantiliste unelmate esemeks. Kõik, mis korda saadetakse tõelises elus, on enne mitmel, mitmel korral kujutluses teostatud. Nii siis: tuleviku-romantika on õigustatud, on eluõiguslik. Mis mõtet oleks aga noorel neil või poisil veeta oma põgusalt lendavaid elu-õitsengu tunde müstiliste või fantastiliste kujutluste vallas, võõrutada end sel kombel reaalsusest? Või ehitada silme ette hauatagust maailma? Või tallata vaid taevanna tänavaid?

Terve noorus on optimistlik ja kujutleb enesele tulevikku paremana, kaunimana olevikust. Nii on see õige. Pessimism, skepsis ja kahtlev targutlemine ei vii kedagi edasi. Süngete kujutluspiltide kangastumine on haiglane nähe.

Agas ometi vallutab paljuid pessimism ammu enne kui nad saanud vanaks, nii mõndagi väga noorelt. Millest see?

Noorus ei kärsi aeglaselt kõndida ega aeglaselt, targu teotseda. Ta tormab edasi. Tormiga tahab ta iga kindluse vallutada, pasuna helide ja trummi põrina saatel, lippude lehvides, võiduhüüete kostes.

Agas meie, vanemate kohus on õelda: nõnda ei vallutata enam kindlusi mujal kui romaanis. Tõelisuses tuleb kindlusi pikad ajad piirata, maa-alustes kaevikutes tolli haaval aeglaselt edasi nihkuda, üht piirata ja piirata, tõkestust teise järele purustada, üht blindaashi teise järele vallutada. Võidab see, kellel enam vastupidavust, kannatust, püsivust, närve. Kui paljudel ei lõpe aga kannatus pikaldases kaevikusõjas enne võitu! Kui pal-

jud ei taha sarnast võitlust algadagi, lootes kerge rünnaku abil edasi pääseda! Mõnigi noorur tahab mõne tunniga luua suurematu kunstiteose, põlades õpinguid, harjutusi, ettevalmistusi. Ta unustab, et suurend maalikunstnikud kümned aastad oma „käsitööd“ õppinud, ja pärast ki teose kallal palju higi valanud; et nad tunnustust leidnud mitte noortena.

Mõnigi noorur tahaks avaliku- või poliitikategelaseks mõne esinemise järele tunnustust leida. Agas ta unustab ära, et sel alal vaid harva kolme-neljakümne-aastased esile pääsevad, enamasti alati keskealised või vanemad. Kultuurimail leiame seitsmekümne-aastasi riigijuhte. Ärgu siis pettugu keegi, kui ta esimese kõne või kirjutuse järele ei tõuse.

Mis ala me ka ei võta — igal neist tuleb kannatlikult tööle hakata, väsimatult, raugematu püsivusega aastad ja aastakümned end täiendada. Alles siis võib ehk edu teistelegi silma paista. Ja kui ka ei paista, agas ometi selleks ei töötata, et teised tulemusi võiksid imetleda!

Kannatlikkust ja püsivust ei või agas olla nooruril, kui tema tegevus pole mõtestatud, kui mitte omaks pole võetud printsiip: tähtis pole edasijõud, saavutus, tähtis on jõrpin-gutus ja kvaliteedi-töö. Noorel inimesel olgu omaks teatri-inimeste tark ütetus;

Ei ole tähtsaid osi ja kõrvalisi osi. On vaid hästimängitud osad ja halvastimängitud osad.

Ei ole tõesti vaatajale midagi piinlikumat, kui vaadata halvasti mängitavat suurosa.

Ärgu tumestagu ühegi noore meeleolu mõne seltsilise muinasjutulikult kiire karjäär. Need on komeedid. Ainult ebauusklikud vahivad neid imetledes.

Leida romantikat igapäevase elu tõelisuses — see on raske, aga tänuväärt ülesanne, millest nooruse vaimustusega hakatagu kinni. Eks ole suur tegu — rajada asunikutalu rabasse, kuivatada, kraavitada pinnas, põletada kütist, künda sööti, äestata mättad peeneks, kaevata kaev, ehitada hooned, istutada viljapuid aida ja lilled akna alla. Kõik see võtab aastakümneid, enne kui kaunis talu võlub mõõdamineja silma. Aga eks ole sookuivatus, selle põlluks tegemine suur ülesanne! Saksa suurim kirjanik ei leidnud lõppeks Faustile suuremat, õilsamat ülesannet.

Seitsesada aastat õpetati meile taevalist romantikat, et me ei hooliks oma maistest hädadest ega nuriseks, vaid orjaksime sõnakulelikult isandaid. Taevane paradiis pidi meid lohutama. Nüüd pöörame silmad tagasi maa poole, teeme selle viljakandvaks. Teeme selle maailma elamiskõlbuliseks, teeme ta maiseks paradiisiks. Kas see pole küllalt suur ülesanne! Kas see ei peaks tiivustama noori! Kas selles pole küllalt romantilikku võlu!

Maisest tööst, maisest ülesehitusest kõrvalehoidmine on samuti taunitav kui pakku pugemine väeteenistusest või deserteerimine väerindelt.

Kes noorurist tahaks väejuoksikuks saada! Ei keegi.

Kõik nad annavad unistuste hetkele õigustuse ühes G. Suitsuga:

„Käia üles pöördud palgel
cha valgel
See mu palvetuse tund.”

Ehk:

„Teie poole, kauged ilmad,
tõstan silmad
ülendades vaimu siit.
Ning kui kaugest laotusest,
paotusest
otsiks igatsuste iit.”

Aga iga noor ütleb ka ühes sama laulikuga:
„Istutagem end meiegi, rändajad aastate
keerus,
olemismõttele siin lihtsale ligemale...”

Sest:

Ilutsused, ah, ei küibet üksnes kasvata
hädust.”

ADO SÄÄRITS

Lüüra ja sümfoonia.

Ei kõlba mehe suhu viril nutt,
ei elutõtt ja saatust neede vanne —
just nii ei kõlba mehe suhu muinasjutt,
ei kõlba mehe kätte lüüra, kannel.

Poeetid — vilets mehikeste parv,
kel rannaveten paadilokse pillub laine.
Kas ookeanisõiduks neist ka mõni harv
on kurssi hoidma küllalt kaine?

Kel aeru hoidma käsivars liig nõrk,
kel kõrv liig hell on kuulma elu needet,
kel alatiseks lastetoa jäänd mängunurk —
neist rahvas, kaunilt nimetat — poeetid.

Eel võitlust ju see rahvas tõstab käed
ja eetri lossi põgeneb siit-ilma kärast,
ta kujutelun elab, elule mis võlgu jäet,
ja küllalt kitsas sääلمان uhkena: kunst
kunsti pärast.

Mu hingepõhja rabas mõnigi ekstaas —
ei saanud sellest piisakestki kujukse,
kuid valla pääsis rikut instrumendi kaas
niipea, kui paat mul kari päälle ujus.

Kui kadus tasakaal ja hingest sai grimass,
kui jäi üksainus vaeva ringikanne,
sai mahla nõrguma siis haavat kask —
mu luule, kõlatu kui vana mannelg.

Kui tahate mõnd tunda kanget meest
me elu petval maskeraadil —
ta alastust siis leidke luule seest,
atleet saab kääbuseks säääl tuulest lükat
paadil.

Kuid mehele ei kõlba halav laul,
ei mehe kätte kõlba mahe kannel.
Küll kohasem teo-terast keerutada aul
on sangari, on kangelase randel.

Üks laul, üks luul vast kõlaks mehe suust:
jõu, vägevuse kosmiline luule;
see, sügav meditatsioon, ürgjoobumus ja sööst
maailma-mõistatusse murtud ukse suule.

Ma ise jõuetu ja nõrka tõstan häält,
ma vene vaevu vette saada jaksan,
vist sellepärast unistan ma kuulda huult,
mis hinge ülevana põrmu, taeva raksab.

Ei kõlblik selleks luuleks kandletoon,
kõik, õrnad-pelmed südame massaažid, —
sümfoonia vast, kontrabass, tromboon,
mis forte-forte kannab hingetee passaažid!

Aleksis Kivi külastamas.

Kogu Soome pidutseb möödunud sügisest pääle Aleksis Kivi elutöö mälestamise tähe all. Vormiline põhjus selleks: 10. oktoobril möödus 100 aastat Kivi sündimisest.

Terve Soome on olnud Kivi austamisaktuste keerises. Tema näidendeid: „Nõmmekingsepad“, „Lea“, „Kullervoo“ ja dramatiseering romaani „Seitsme venna“ järgi kanti ette kogu Soomes. Kaks suuremat kirjastust andsid välja juba välimuseltki tunnustust väärivat raamatut. „Otava“ kirjastusel ilmus, nüüd juba muldavarisenud, meilgi „Putkinotko“ ja „Sakris Kukulmanni“ kaudu tuntud kirjaniku Joel Lehtose „Nurmejärve poeg“ ja „Verner Söderström“ kirjastas vanema ja tunnustatuma Soome vanempõlve luuletaja A. W. Koskenniemi sulest — s. o. mehe sulest, kelle büste on saanud hääks kombeks koolide ja ühingute aulades asetada Runebergi, Lönnroti, Topeliuse, Snellmani ja Kivi büstide kõrvale — teose: „Aleksis Kivi“. Mõlemad on võrratult hääd kirjanduslikud uuurimused. Esimene neist käsitleb A. Kivi kui isikut ja inimest. Teine on taas ainulaadselt siseelamuslik loomingu analüüs. Nii et praegugi elatakse siin Kivi psühoosi all ja peenemas kohvilauaski on taktiline kõnelda Kivist.

Osa sellest Kivi kultusest on ulatunud meilegi, ja täiesti teenitult. Võime meiegi kaasa elada „Nõmmekingseppade“ võrratule koomikale ja „Seitsme venna“ ilmeterohketele seiklustele kui rahvushingelaadilt omasele ja lähidasele. Ja meiegi teatrite Kivi etendused näivad minevat samase eduga kui siinpool lahte. Enam kui kunagi on saanud tõeks Kivi surmaeelsed prohvetlikud sõnad: „Ma elan!”

Aleksis Kivi elabki praegu enam kui siis kui ta lausua need sõnad. Tema kujutlused, sõnad ja mõtted mõlguvad tuhandete päis, hõõguvad tuhandete rinnus.

Isegi oma maja on nüüd Kivil. Eluajal tal seda polnud, ehkki vahest seda soovis. Nüüd on, kuigi väike — hurtsik, onn. Kivi koolemise mõkiks seda kutsutakse. Asub Tuusula järve kaldal, mida pärjana piiravad majad,

kus asunud või veelgi omanikuna asuvad soome taide ja teaduse maailma kuulsamate nimede kandjad.

Oli Soome iseseisvuse 17. aastapäev, kui magister J. Turuse lahkkel juhtimisel matkasiime maanteed, et külastada Kivi tema kodus. Unustamata mulje on jäänud sellest käigust. Algava talve esimene lumehärm peitis põldusid ja voorekuppusid. Järvel peegeljäa. Puude salgusse siia-sinna asetatud punased valged majad kui hommikul puhkevad õied. Ja igast majast tõuseb kõrgele vastu talvetaevast maasse püstitatud pika, valge varda otsa lehvima pandud siniristilipp. Mulje oli ülipidulik. Mitte ainult rahvas, vaid ka talud, voored ja metsasalud pühitsevad iseseisvuse aastapäeva.

Ja magister Turunen tutvustab mulle neid tuttavaid maju. Siin Sibelius, see võrratu helilooja, siin Juhani Aho surmamaja. Selle naabruses, tihedas kuusesalgas vaikselt töötava keelemehe ja riigimehe professor E. N. Setälä maja, keda eelmisel õhtul külastasime tema haruldases raamatukogus suure sõnastiku „Suomen suku“ valmistamistöö. Temaga otse räästad vastamisi elab järve ja maantee vahelises majas kunstnik Eero Järnefeld, kirjanik Arvid ja helilooja — end. Rootsi kuningliku ooperi ja nüüd Helsingi soome ooperi juhataja Armas Järnefeldi vendi. Need asuvad Järvenpää pool. Ent edasi Tuusula poole järskude graniitruhmade ja uhkete segametsade salus jälle maalikunstnik Pekka Halose elu- ja surmamaja, edasi ajakirjanikkude puhkekodu, kus lahkus Eino Leino ja siis edasi — esimene maja — A. Kivi oma sellel surematute suurmeeste maanteel.

Väike laud teeveerel juhatab kõrvale. Teeäärsest majakesest saame möki hoidjalt vana võtme, mis oma suurusega tekitab esiteks mulje nagu peaks sellega avama mingi väga suure värava. Kuid tee viib meid vaid sauna suuruse majakese ette. Oleme Kivi õuel. Ka siingi õues suur, alles uus, vististi Kivi pidustuste puhul püstitatud lipuvarras siniristilipuga. Kivi pühitseb iseseisvusepäeva. Mõkk on püstvoodriga ja punaseks värvitud nagu see siinsetel mõkkidel endastmõistetav. Aknaraamid on valged. Maja ees on kena kask, teine kasvab otse akna all trepi kõrval. Veidi eemal pisike saun, milline ei tohtinud puududa niisugusel tõsisel soomlasele nagu seda oli Kivi. Esikus silt, millelt loeme, et maja eest hoolitseb vormalne omanik — Soome üliõpilasselts,

ALEKSIS KIVI SURIMAJA

Trepi tugipuudele on tihedalt nikerdatud nimesid. Suur võti avab tavalisest natuke väiksema ukse. Pääseme esikusse, millesse avanuvad panikambrid, kus märkame vokke ja muud kolu. Sammume väiksest köögist sama väiksesse tuppa, mis oli Kivile viimaseks asukohaks ja kuhu istume sõnatuks keskusteluks Kiviga. Mõndagi olla siin sellest ajast muutunud, kuid laud ja väike diivanimoodne süng olla samad. Väike seinakell, ühe vihiga, seisab. Laual on kirjutusvahendid ja pooleldi täiskirjutatud külalisraamat nimele märkimiseks. Leiame laualt muuseas Kivi uurija prof. V. Tarkiaise omakirjutatud kaks Kivi monograafiat, ühe paksu ja teise õhukese (viimane on ilmunud E. Kirjanduseltsi suurmeeste elulugude sarjas). Raamatute esilehele on ta märkinud, et on need jätnud Kivile.

Kivile, sest Kivi elab.

Vanematest inimestest mõned ütlevad mäletavat toda kehvikut, kes pärit lähedalt Nurmijärvelt, kirjutanud palju, olnud natuke imelik ja saatnud elupäevad lõpule vallalt abisaava nõdrameelsena selles Tuusula järve kaldal asuvas möki-majakeses. Nad võivad ju seda mäletada, sest Kivi surmast on ju alles möödunud 64 aastat. Kuid et see Kivi, kes siin kehvana kooles, oleks sama, keda

Helsingi härrad nüüd nii austavad, seda ei suuda uskuda lihtsad Tuusula ja Nurmijärve elanikud praegugi. Kui Kivi 100-aastase sünnipäeva puhul korraldati ta austusaktus ka Kivi kodukohas, arvasid siinsed vanemad elanikud, et austatakse kedagi teist Kivi ja mitte seda, keda nemad olid näinud.

Kivi siin elades oli see maja tema venna Alberti omandus, kelle arvukas perekond oli Kiviga jagamas seda ahtakest ruumi. Hiljem langes maja omanik ühes perekonnaga julma rõõvmõrva ohvriks, milliseid veremärke majas veel praegugi.

Sisuliselt on maja nüüd Kivi maja ja on Kivi siiski rikkam kui näiteks meie Juhan Liiv, kes veel pole endale saanud maja, või lauluisa, kelle maja kasutatakse kõrtsina.

V. A. Koskenniemi on võtnud oma äsja ilmunud Kivi monograafia motoks lause Kivi teosest: „Õõ ja päev“:

— vastake: kuidas seda kutsutakse, mille värv on kui maa värv, kuid mis tungib ülespoole, ning näib nagu kannaks ta tuhandel teravikul taevavõlvi.

Kivi laskis sellele vastata, et see on mets. Kuid nõustume Koskenniemiaga, et see on Kivi ise, kelle looming elab ja enam kui tubande teravikuga kannab taeva võlvi.

Tuusalas, 10. jõuluku p. 1934.

Murdvargus agulikinos.

NOVELLETT

Helendava reklaamkasti all küürutavad nad kahekesi, väikesed ja külmad. Nagin, turtsumine, kustuv kahin — munakail kihutab üksik auto. Tuhmunud laternas väriseb kollakas gaasileek. On aprill, õhk lõhnab niiskust ja tõbe.

Sergei pilutab silma. Oota veel! Silmapilutust täiendab sosin. Liiga vähe inimesi, meid märgatakse...

Olev pühib käisega ninaalust. Ummarikud toored silmad on täis tuska ja etteheidet. Kaua ma ootan!

Sajab vahetumalt. Udupeened piisad piinavad nahka. Õhuke rõivas tõmbub ihule. Tuul lookleb kui koletu märg kangas.

Täbar siin seista, arvab Olev. Vilu hakkab! Vilu! Omal palit õlul... Vaata, olen pintsakuväel, kõriauk lahti — pole midagi.

Jaa — sina!

Vali kõhimine, peopesaga sumbutatud. Rõga langeb kõnniteele heleda plaksuga kui kivi-kild.

Sergei vaade soojeneb.

Hästi, läheme! Ongi paras juhus. Kuus... ei seitse inimest korraga. Aga ettevaatust, ettevaatust ja julgust!

Kinouksel on pooltosinat inimesi, kõik siseminejad, Nendega liituvad poisid. Nad on jõugu keskel. Umberringi soojad kehad, elav, tuksuv müür. Teravad lõhnaõli-hõngud — kahelt naiselt. Odava seebi, viina, bensiini, tubaka mitmetlaadi lehad — viielt mehelt. Kõne: sügavast bassist kähiseva sopranini, naer: lame ja labane kauni ja kõlavaga läbisegi. Sergei rabab Olevit palituhõlmast. Ta tagasihoidud hingeldus vähkreb ussina inimeste mahel, kuni jõuab sumbutatult kaaslaste kõrva.

Ära nohise nii valjusti!

Jõuk peatub kassa ees. Kare, kõrk hääl nõuab pääsmeid. Siinsamas on pime, avar ahjutagune. Hoolikas vaatlus — puhvetipreili loeb lehte, haigutab poole suuga. Kinosaali sissekäigul kaks noort platsinäitajat lobisevad omavahel. Kassas teotsev inimene on varjatud pääsmetelunastajaist. Ei, ühtki silmapaari, mis valvaks, mis luuraks, mis oleks hädaohtlik. Sergei libiseb ahjutaguse õõmusta sügavusse. Talle järgneb Olevgi, kaasas kartus, vali südamepeks. Nad kükivad kui putkad puukoore lõhes, mustad ja salalikud.

Seljataga, külgedel ahju ja seina kaksiknurrk. Ees — kitsas püstkülik punakat valgust. Aegajalt ilmub selles mõni vari — kinosaalist väljuja või luusib platsinäitaja. Kustki kuulub filmaparaadi uinutav surisemine.

Aeg näib seisvat, lõmitavat kino kohal nagu laisk, täissöönud elajas. Sekund möödub pikkamisi nagu udusule langus.

Olev on rahutu. Kõha kibeleb kurgus.

Ole vakka, kandub temani Sergei sosin. tasane kui hingus. Hoiä sõrm suus või pure kuuehõlma — siis läkatust annab tagasi.

Muidugi! Kinni vist puhvetki... Oota ma Kestab kole kaua... On kassa juba kinni? vaatant!

Sergei surub näo silmapilguks valgusesse, piilub ettevaatlikult kui saarmas. Siis tõmbub tagasi — aeglaselt, aeglaselt, et mitte riivata seina lahtisi ja krabisemisele kalduvaid tapeteid.

Einelauapidaja? Läänud?

Pakib parjasti. Kell on peagu üksteistkümmend.

Olev ähib.

Veel poolteist tundi... Parem poleks tulnudki!

Kanäe! Kes kutsus? Hoiä aga keel hammas-te taga. Seda veel vaja, et kuuldatakse su pirinat!

Ahjutagune vaikib. Ärev ja tuskatekitav ootus. Kas ei tule sellele kord lõppu?

Kinosaalist kajab äkki lai mitmehälne naer, otsekuu rabiseks rahe hoone plekkkatusel. See kustub, paisub taas... Sergei ümised.

Kuuled?

Vastus ei järgne. Ta ulatab käe ja haarab pihku Olevi õla. Tukud või?

Kärgardunud keha nihkub järsu nõksuga edasi. Põlvedele toetatud silmnägu tõuseb pikkamisi. Hääl kaikub umbselt ja kurnatult.

Ei! Mis sa tahad?

Naeravad... need seal sees! Näidatakse naljapilti... Lõpp!

Uus naerupuhang. Õhuke vahesein tunnukse vabisevat. Metsik hääle segu. See vaibub järsku, koos aparaadi urinaga. Etendus on lõpul.

Kuuldub samme, kõnet — välisust kasutatakse ohtralt. Tuled kustuvad terves hoones. Põleb ainult lamp saali sissekäigul.

Tulede kustutamine mõjub elustavalt. Olev hingab sügavasti ja tõuseb. Põrandalaud nak-satab.

Jäta järele, kähistab Sergei. Peremees on alles siin... Ja montöörgi kuulukse talitavat oma kongis.

Minut vaikust... teine... kolmas.

Veerandtund.

Nüüd kustub viimane lamp. Rasked sam-mud suunduvad saalist esikusse. Välisukse lukus vingub võti. Õuel kõneldakse, hääled kaugenevad.

Sergei hüppab peiduurkast.

Vabad!

Kus sa oled? Otsi peitel välja!

Olevi toon on muutunud imejulgeks. Ta naerab kärisevalt.

Pane pihta!

Surma riivaspunktil

Üle huule, sinkja ja pahtunu
uhkab veri, kaasa viib valu.
Katkeb pinge ja vaev. Keha jahtunud.
Pentsik tunda, kuis pageb elu.

Viimse mõtte leevendav tiib
mind kodu otsima tuli,
mõte, veel kord sinuni viiv,
mälestus sellest, mis oli.

Virvendab aju koobasteel
kaame küsimus-tiik:
kui paljn sõnu jääb öelda veel
enne, kui langeb liisk?

Ning mu lõõtsuvast rinnast hüüd verine,
lause ainus — vist taevani kostis: [väike,
näen sind taas, näen sind, minu arm,
mis enne loojakut kustus! [mu päike,

Üle huule, sinkja ja pahtunu,
uhkab veri, kaasa viib valu.
Kaob pinge ja vaev. Keha jahtunud.
Kiirustu, pagev elul

Ootame veel natuke... vast tullakse tagasi.
Miks?

Miks? Kus mina tean... Niisama.

Lori! Anna peitel!

Ükskõik. Olgu! Jõuame varem valmis.

Raginal tungib terav lõikeriist puusse. Leti-
aluse kapi külj puruneb, pillbastub tõrkuma-
ta. Sergei käsi kobab riualeil.

Suitsud!

Lõhu seni teist kapilogu, käsutab ta. Laon
suitsud kottii.

Ta sõrmitseb paberrossikarpe. Teispool teot-
seb Olev. Kuiv puu lõheneb praksudes.

Tasemini! Lõhub, et maja kajab!

Olev töötab hingeldades. Ta ei kuulegi
kaaslase hoiatust. Ainult sõrmed haistivad
ahnelt.

Ohoo!

Koogid...

Apelsinid...

Shokolaad!

Sergei tõuseb, liigub vähehaaval, et mitte
põrkuda millelegi. Seisatub kaaslase kõrval.

Koogid sööme samas!

Umbrus ununeb. Kaks ablasi, teravahamba-
list suud on puremisega ametis. Sergei maits-
mismeele küllastub magusast, kui lõualuud lii-
guvad endiselt. Kook — shokolad, shokolad
— kook, lisaks mõni mahlaka sisuga komp-
vekk. Olev õgib alatoidetule omase õhinaga,
ta on peagu lämbumas kõigest sellest, mis
libiseb läbi ta söögikõri.

Koogid ongi otsas, ütleb lõppeks. Viimane
suutäis.

Topi shokolad tasku! Apelsinid kah.

Kapp tühjendatud, tullakse tagasi ta paa-
rimehe juure. Sergei põuest ilmub võidunud
takune kott. Sinna kaovad paberrossikarbid,
sinna veereb mõni tmmarik apelsingi. Olev
küsib:

Kas kaome?

Aga kassa? Kassas on raha!

Tõmp peitel alustab uuesti tegevust. Kas-
saruumi väike lukk murdub. Sergei sõrmed
kompavad elektrilülitiit. Lõõb põlema matt-
klaasist lamp.

Laekas on metallmünte ja pabereid.

Nad loevad kordamisi, eksivad arutihti,
alustavad uue õhinaga. Sõprus minetatud mee-
lest. Nad jälgivad teineteise liigutusi — pil-
gus kahtlus ja umbusk. Raha kõliseb, küt-
kestab, naerab...

Tuhat kolmsada kuusteist senti!

Kobamisi, mõtted laokil suurest õnnest, ot-
sitakse väljapääsu. Kassaruumis põleb endi-
selt mattklaasist lamp, aga see on tähtsuseta
seik. Kitsas esikuaken, luukideta, avaneb õue-
le. Sulgev riiv vajub kõrvale sitkelihaselise
poisikae vaotusel. Aknapooled lahkuvad põri-
sedes teineteisest...

Hüpe ämarusse, vihmavalangusse, porri.

Ou on piiratud kõrge planguga. Sergei na-
jatab seljaga väravapostile, hoiab käed kõ-
hul koos, sõrmed üksteisega ristatud. Olev

II ÜENÜ kirjandusvõistluse tulemusi.

Sedakordset ÜENÜ Keskjuhatusese poolt välja kuulutatud osakondadevahelist kirjandusvõistlust võib üsna kordaläinuks lugeda, kuna kokku tulnud tööde hulk ulatas paarkümmend üle saja. Sellest arvust langes lõviosa luuletustele, kuna proosateosed — jutustusi ja näidendeid — oli kumbagi vaid kümmekond.

Kuid mitte üksi arvult ei vääri selle võistluse tulemused tähelepanu — ka kvaliteediti leidus siin mõnigi päris tubli töö. Eriti luule ja jutustuse alal, kuna näidendid tunduvad üldiselt kehvatematena. Ent selles pole midagi imestamisväärset, sest draamavorm nõuab juba pikemaajaseid elu- kui ka kunstikogemusi.

Üldiselt valitseb noorte autorite hulgas pessimistlik toon. Nähakse enne kõike elu varjukülgi. Kuid üks ole seegi tingitud autorite noorusest. Et inimeses ja elus head näha, selleks on kulunud kirjanduse „suurtelgi” palju aega. Paha on alati silmapaistvam, kergem näha — sest siis ka selline mentaliteet võistlustöödes.

Luule alal osutuvad parimaks tööd, mille aine on võetud autori lähimast ümbrusest ning kus aine käsitus on vähema pretensiooniga. Nii on valgalane Leo Mõtus, kelle töid shürii hindas I ja III auhinnaga, oma luuletustes annud rea plastilisi pilte, millised oma lihtsusest ja selgusest õnnestu-

asetab kompsu maha ja astub vasema jalaga kaaslaste kindlale käepaarile. Parem jalg leiab pideme Sergei õlal, mis lõssitambitud kontsa all tuksatub vaevalt-vaevalt. Lahkub teinegi jalg kätelt, liigub kobamisi Sergei rinnal. Sergei tunneb, kuid värisuvad nõrgad sääremarjad, mis puudutavad tema põski. Seltsilise kõhklevad ihuliikmed jätkavad teekonda. Põiklalt, värava kandiline kumerus, plangu rasplina kare serv — neist kõigist on tuge. Ja lõppeks ollaksegi ülal.

Sergei kumardub, võtab kompsu. Kikivarvule tuleb tõusta, et kott ohutult jõuaks käest kätte. Olevgi sirutab allapoole, planguserv põlveõnaruses ja parema käe vihmast-kohmetund sõrmejätukudes. Kui komps uuesti kadunud tema hõlma, püüab ta pilk tungida õise tänava õnarustesse. Üksikud valguslaigud märgadel kividel, pärit kaugest laternast. Vaikus ja üksindus. Ainult vihm voolab, tihe ja vastik kui kliister.

Sergei lihased pingulduvad ja heidavad ka keha järsult õhku. Põlv prantsatab valusalt vastu posti, kuid siht — põikpuu — on saavutatud. Käte varal hoovab poiss end üles. Hetk hiljem asetub ta kaaslaste kõrvale. Kuid siia ei jää ta kauaks. Ta laskub, pooleldi kukub tänavale. Jalge all paiskub laiaili vaheldane veeloik.

Jällegi moodustub elav redel — Olev ronib. Plangu hallil, sajus tumestunud tautai näib ta lohisevat, ripnevaist palituhõlmadest ebamääraseks moonutatud kogu lõmastatud nahkhiirena. Ta lõõtsutab ägedasti, kui lõppeks seisatub kõnnitee paanel. Kõhhiib raiuvalt, suukolkaist pudeneb sinakas-rohelisi rõgattükikesi.

Kiiresti minnakse piki kõnniteed risttänavani. See on sopiline, keerukas, hauana ämar, porri mattunud. Olev liigub ees, kärsitute, ruttavate sammudega. Sergei järgib, piht pisut vimmas, kukal surutud kuuekaelusele, et vihmapiisad ei pääseks segama särki ja ihu

vahelist soojust. Ta silmad vaatavad veidi uniselt räbaldunud sonimütsi alt, kuid see unisus on petlik. Need on valvaja silmad, mis märgivad vajalikku isegi puhkeasendis.

Miks liigub Olevi käsi palitutasu ja suu vahet?

Vilets ilm mõjub meeleolulegi rusuvalt. Ei saagi kõnelda teisiti kui torisedes. Mida sa kohmitsed?

Olevi vistrikuline, kitsas nägu ilmub kõrgele tõstetud palitukaelusest. Ta luurav, veidi hämmastunud pilk lõmitub kaaslaste tigeeda ilme ees, poeb pealuusse rettu.

Mina... niisama... süön ponksi.

Jäta!

Sergei tahaks lisada muudki, aga samas valgub ta ajju lämmatav hädaohu aimus. Ämaruses läheneb keegi, pilguks läigib tilkuv vihmakuub, helgib metalne mütsimärk, kajab kuiv kõhatus.

Sergei pöördub kannal, ta jalad mõtleavad äkki iseseisvalt, muutuvad õhkkergeks ja väledaks. Ta jookseb, hoolimata porist, hoolimata pimedusest. Ja hingeldav kähin seljaga jutustab, et Olevgi püsib kannul.

Siis aga kiljatab Olev. Hädiselt, ähmis.

Oota, pillasin kompsu!

Ja vastab teine, põriseval kurguhäälel:

Pole viga, väikemees, korjan su kompsuga tükis.

Sergei peatub järsult, ta keha muutub planguõnarusega peagu üheks massiks. Nad mõeldud päris rahulikult — vimmas turjaga politseinik ja tema saak, värisev kõhn poisiklutt... Sergei järgib vaikelt. Kuid samas rebestab politseiniku terav vile niisket õhku. Ta kutsus ametvendi.

Sergei ei suuda mõelda, et temagi on täbamisohus. On jäänud ainult vaistuline hirm, põletav, salvav. Ning ta viskub uuesti jooksu, sihitult, huupi, nagu hirm, nagu keda kihutab hagiijas, nagu haavatud lind, kes lendab surmaga võidu.

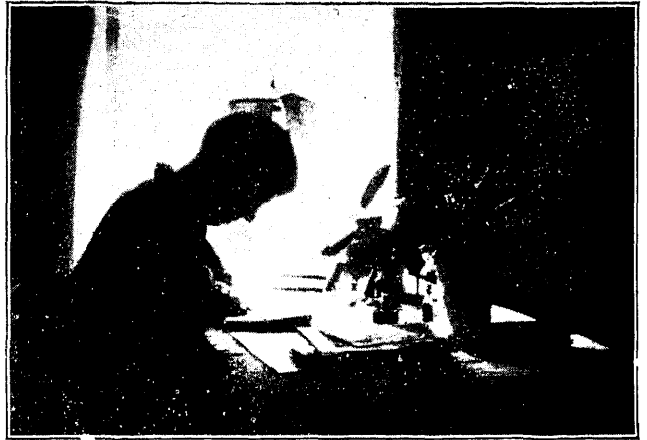
nuks võime pidada. II auhinna saaja Arnold Tulik käsitab oma laules tiisikus-
haiget suure jõu ja veenvusega. Johan
Bechteri (III auhind) „Viimne modell“
annab üsna meeleolulise ja selgejoonelise
pildi.

Mis puutub mitte auhinnale tulnutesse au-
toritesse, siis peab märkima, et ega nende
nivoo pole eriti madal. Kuigi mitme juures
noorusele omast braveerimist ja teatavat ko-
keteriid tähelepanna võib. Nii näiteks on
paar autorit armunud võõrkeelsetesse sõna-
desse, kusjuures veel nende sõnade mõistmi-
suga sõjajalal ollakse. Paljud on ka otsekohe-
sed jäljendajad, kasutades eeskujudena Suit-
su, Visnapuud, Schützi, Adamsit. Ometi vilk-
satab siin-seal õnnestunud mõttesälvatus ja
kaunis väljendus. Võib olla, edaspidi!

Proosa alal paistab teiste hulgast tera-
vamini välja Valev Uibopuu oma jutus-
tusega „Rahakott“. Aine käsitlus on puhtreaal-
ne — lihtne. Lugu on jutustatud selgelt ja
võrdlemisi napilt. Lause „ornamentaalne“ kül-
puudub. Teos on orgaaniline tervik — siia
lisada ehk siit ära võtta pole midagi. Sünd-
mustik on ülesehitatud suure loogilikkusega.
Peategelane on iseloomustatud hästi, kusjuu-
res ka see tee, mille kaudu ta selliseks are-
nes, piisava valgustuse leiab. Muide, ka ai-
nuke teos, kus peategelase surm põhjendatud
on, isegi vajalisena näib — sest siinkohal
olgu tähendatud, et paljud nooreä autorid
oma peategelase „tapavad“.

Arnold Tuliku novell „Murdvargus
agulikinon“ on antud haruldaselt läbituntult,
tänu sellele evib suure sugestiivse jõu. Sünnib
lugeja kaasaelama oma tegelaste murede ja
rõõmudega. Ka Leo Mõituse „Kaks asu-
nikku“ on küllaldase veenvusega. Ometi puu-
dub tegelaste põhjalikum iseloomustus.
Marta Kalju Hiiumaa jutustused näita-
vad laitmatut jutustamistalenti. Siiski on nad
liialt ebaisikulised. Need on pigem artiklid ja
vested, millel entograafiline väärtus. Tubli
jutustamise oskuse evib ka Minni Neu-
mann, kelle novell „Elo Toivo“ osutus võist-
luse mahukamaks tööks — 54 suurt lehekülge.
Ometi on siin ainekäsitlus liialt laialivalgub
ning tugevalt pateetiline. Mõningate kärbetega
võiks sellestki tööst asja saada. Hoopis eri-
nev teistest on Robert Grauberg, kes
ainsana võistlejaist on erilist tähelepanu omis-
tanud vormile — nii stiilile kui ka keelele.
Ent tegelaste psükholoogiline põhjendus on
nõrgavõitu.

Kõige vähem lootusiandvaks on kujunenud

ROBERT GRAUBERG

näidendid. Nende hindamisel tuli shüriil teos-
tada juba üsna pehmelt, kui näiteks luule-
tuste ja jutustuste juures. Lavanõuetega pole
autoritest keegi arvestanud. Mõnigi näidend
oleks õieti jutustusena esitatuna palju võit-
nud. Lavalisemaks asjaks osutus Adolf
Hint'i „Jumalamees“. See teos, mõningate
ümberkohendustega, laseb end mängida. Siin
leidub üksikuid päris häid stseene, kuid pai-
guti on ka seda liialt ülepingutatud. Ka väldib
autor psükholoogilise arengu ja murdumise la-
valetoomist. Viimases vaatuses seab ta meid
juba sündinud tõsiasi ette. Nii jäävad tege-
lased meile oma teomotiivides arusaamatuks.
Psükholoogiliselt õigem on juba Otto Rob-
seri „Pilditorm“, kuid haruldaselt ebalä-
valine. Siiski see teos väärib tähelepanu kul-
tuurilooliselt seisukohalt, kuna keskaegne Tar-
tu selles näidendis piisava valgustuse leiab.
Kaugemasse minevikku on oma teose sünd-
mustiku asetanud ka Viktor Habenik,
„Borkumi kaluri“ autor. Kuigi see teos on ehk
„Pilditormist“ lavakõlblikum, ometi esineb
siin terve rida puudusi. Juba ta idee, millest
väljudes me kuidagi ei näe, miks just süü-
tuid inimesi nii rängalt karistatakse. Tege-
laste hingeelu väljatoomine on ka hooletusse
jäetud. Teistes võistlusnäidendis võib mõ-
neski märgata seda külvi, mille on teinud H.
Raudsepp meie lavakirjandusse.

Üldkokkuvõttes peab tähendama, et võist-
lustõid sirvides nii mõndagi rõõmustavat sil-
ma puutus. Võib loota, et mõnestki noorest
edaspidi meie kirjanduspõllul töötaja kas-
vab, kes hinnatava kivi meie kultuurihoone
seina lisab. Nii siis: päris kordaläinud võist-
lus!

LEO MÖTUS

Moonanaised

Nad olid naised nagu tulehargid,
käed krobelised, nagu tuule pargit.

Neil kõnekangas ala kotilõimes,
suu hellitsusis kitsidam kui sõimus.

Ei läbet sõnu valida ning vooli
kui tuulutati elu öiseid pooli.

Sai pillimänguks imikute kisa:
üks tõinas hällis — juba teine nisal.

Kui hällist väljas — koos kui väiksed
[ahvid,

üksteise karvust lahuta ja trahvil

Kord varvas veristet, kord näpud haige.
Neil pühi nina, arsti säärilt raigu.

Ja osake vaid elust ant sai ööle,
sest varakult viis mõisakikas tööle.

Ei moonanaised siiski liialt haland
ja vaevadeski oma kohust saland,

vaid olid naised nagu tulehargid,
käed krobelised, nagu tuule pargit.

ROB. GRAUBERG

Nägemus jõuluõöl

Sul on käen väike männioks:
tuled äsja mullast või pilvest,
Vaata, kuis ümber me sädeleb lumi! —
Miks, oh miks sulle siin polnud
Pääsed üle pimedast talvest: [ruumi?
suvel vaikus su südamepeks.

Mullast, või pilvest? . . Eil — Ringi on
[mets.

Kuu paistab. Kõrged, kõrged männid.
Väikesi tähti pudeneb alla.

Tee aga, tee peod mõlemad valla!
— Sibavad minutimehed ja tunnid
Issand, varssi sellegi päeva ots!

Kuhu ta, kuhu ta kadus nüüd, kuu?,
männi okstesse mässis end sõlme?

Ning äkki — äkki kaodki sina.
Järgi kahlan üle valge surnulina,
järgi sulle sinna teispoole kalmel! . .
Eil! Juba leidsin su silmad ja suu.

Vaata, kui ilus väike, valge pilv!

Täna vist on küll jõuluõhtu: —

Au algu jumalale kõrgen!

Sädeleb pärlein talve kargen
külman lumi, just kui hõbadast vahtu
kastetud kuused ja too kingunõlv.

Väike maja mullasõmera all. . .

Eil! Nüüd — nüüd ma võtan su sülle,
kahlame läbi sügavast lumest.

Vii mind, vii! . . — Sa virgud vist

[unest.

Panen su pääle lumc heleda põlle.

Oled süüta kui jumalatal.

Väike maja, ringi puud nagu nõest,
kääpal küunal. On jõuluõhtu.

Kuidas ta sinna mahub küll, südal! . .

Riste, tulesid, — väike jalgrada

kitsub, samblasse kaob, või rohtu.

Kuid nüüd jõudsimet üle vist jõest! . .

Üleskutse.

Eesti rahvamängude kogumisele on juhitud tähelepanu juba varem, ka „Eesti Nooruse“ veergudel. Kuid senistel kogumistritustel on olnud võrdlemisi vähe tagajärgi. Et ka meie rahvaluulekogud sisaldavad mänge vähesel määral, siis on rahvamängude kogumise tõstnud laiemal kujul päevakorrade Eesti Rahvaluule Arhiiv (EKA).

Kogumistöö hõlbustamiseks on trükitud selgekohane küsimuskava ja eelolevaks jõuluvahetajaks on ERA kuulutanud välja rahvamängude kogumisvõistluse õppivale noorsoole. Kuid et koolinoorte poolt kokkukantud materjali muuta täielikumaks ja mitmekesisemaks, pöörduv ERA samal ajal ka kõigi oma seniste kaastööliste ja muudegi rahvaluule-

sõprade ning kodukohaurijate, eriti aga veel ÜENÜ arvukatesse osakondadesse koondunud noorsoolaste poole tõsise palvega, pühendada eeloleval jõuluvahetajal ja algaval uuel aastal osa vabast ajast rahvamängude kogumisele oma koduümbrusest, kirjeldades kõike seda, mida teatakse ise ja mida võidakse kuulda teistelt, eriti kohapealseilt vanemait isikuilt. Niisugune kogumistöö peaks olema noorsoolastele kõigiti meeldivaks harrastuseks, kuna see võimaldaks näidata just tegelikku huvi ja armastust oma kodukoha ja selle mineviku vastu. Mõeldagu sellele: mispärast peavad minu koduümbruses tuntud rahvamängud (ja muugi vaimne vanavara) minema kaotsi? mispärast ei võiks seda üleskirjutamisega jäädvustada tulevastele põlvkondadele ning teha ühtlasi kättesaadavaks eesti

Noori autoreid.

ÜENÜ II kirjandusvõistluste tulemuste avaldamine venis seekord õige pikale. Põhjuseks oli osalt tööde rohkus, üksikute žürii liikmete kõrvalejäamine (prl. Leemani loobumine, A. Tammani surm) ja kõigi žürii liikmete töökoormatus. Lõppotsuse tööde suhtes tegi žürii 7. detsembril koosseisus: Estonia teatrijõud A. Üksip, teatriarvustaja Leo Soonberg, kirjanikud A. Antson, Juhan Jaik, P. Krusten ja ÜENÜ peasekretär A. Meikop.

Tingimusile mittevastamise pärast (autorid esinesid õige nimega) kõrvaldas žürii kuus luuletist, kolm proosatööd ja ühe näidendi. Jäi hindamisele 94 luuletist, 17 proosatööd ja üheksa näidendit.

Luule alal omas Leo Mõtus Valgast luuletiste: „Jõuline kevad“, „Kivikorjaja“ ja „Kodumetsan“ eest (viimased ilmusid E. N. Jõulunumbris) esimese ja luuletiste: „Piip“, „Moonanaised“, „Jüripäev“ ja „Ärkamine“ eest kolmandama auhinna. Teise auhinna omas Arnold Tulik Tallinnast luuletiste tsükli: „Kristiin“, „õde“ ja „Surma riivaspunktil“ eest. Teise kolmandama au-

rahvuslikule uurimistööle? Kuid peale selle on meie vanades rahvamängudes paljugi niisugust, mis vääriks uuestielustamist ja mis senisest suuremal määral võiks tulla tarvitusele tänapäevasegi noorsoo lõbuks, meelelahutuseks ja jõuarenduseks. Neil eeldustel peaks rahvamängude kogumine leidma laialdasavõttu, eriti aga just rahvusliku meelestatud noorte poolt.

ÜENÜ on üle maa üle 200 osakonda. Kui igast osakonnast ka ainult üks liige kirjeldaks kohalikke rahvamänge 10-12 leheküljel (või kümnet eri mängu), siis annaks see kogusummas juba 2000 lk. (või 2000 mängukirjeldust), mis oleks heaks näiteks ja tõestuseks ÜENÜ pere sellealalisest huvist ja harrastusest. Kuid ERA loodab, et ÜENÜS leidub sel alal töötajaid kindlasti enam kui üks iga osakonna kohta.

Esialgselt on ÜENÜ keskjuhatuse kaudu saadetud igale osakonnale rahvamängude küsimuskava vähemalt ühes eksemplaris. Selles leidub ka juhiseid, mida ja kuidas koguda. Iga küsimuskavaga on kaasas aadressleht, millega saab mängukorjanduse ERA-le postitada ilma postmaksuta. Kui mõni osakond pole veel küsimuskava saanud (või kui asjahuvilisi on arvuks vähem), siis palutakse sellest lahkesti otseteed Arhiivile teatada.

Kõik mängukorjandused palutakse ERA-le ära st ligemlt 15. veebruariks 1935. Parimatele kogujatele määrab ERA preemiatega väärtuslikku rahvaluulekirjandust. Mängukorjanduste kohta, mis saadud ÜENÜ osakondadest, avaldab ERA aruande „Eesti Nooruses“.

Kõiki rahvaluulesõpru tervitades
Eesti Rahvaluule Arhiiv.
Aia tn. 42, Tartu.

LEO MÕTUS

hinna omas Johan Bechter Võrumaalt luuletise „Viimne modell“ eest.

Proosa alal sai esimese auhinna Valev Uibopuu Kõlleste Karaskilt, Võrumaalt novelli eest „Rahakott“ (ilmus E. N. Jõulunumbris). Teise auhinna omas Arnold Tulik Tallinnast novelli „Murdvargus agulikin“ eest. Kolmandama auhinna sai Marta Kalju Hiiumaalt vestete ja jutustiste tsükli: „Orjaegne õpetaja ja kubjas“. „Jõulud Hiis“, „Ülestõusmise pühad Hiinas“ ja „Kuidas vanaisa kosis“ eest. Ergutusauhinna omandasid Minni Neumann Viljandist, novelli „Elo Toiva“; Robert Grauberg Kapust novelli „Autor nälgib“ ja „Inimene võitles“ ja Leo Mõtus Valgast novelli „Kaks asunikku“ eest.

Näidendite alal sai I auhinna Adolf Hint Saaremaalt näidendi eest „Jumala mees“. Teise auhinna omandas Otto Rooser Tartust näidendiga: „Pilditorm“. Kolmandat auhinda välja ei antud. Ergutusauhinna sai Viktor Habenik Tartumaalt näidendi eest „Borkumi kalur“.

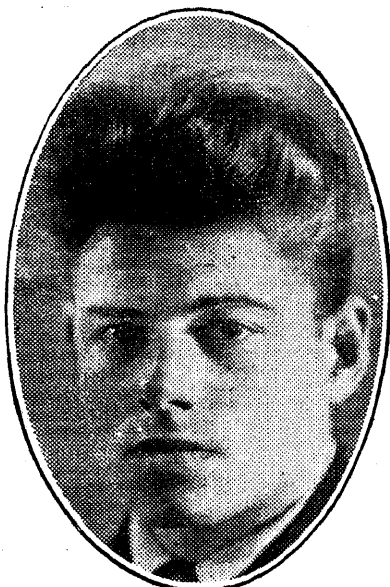
Võrreldes ÜENÜ I kirjandusvõistluste tulemusiga on jõutud suur samm edasi. Üllatas tööde rohkus, kuid üllatas ka kvaliteet. Eriti toimusid I auhinna määramised ühe-meelselt. Ka on tööde toon, kuigi enamuses käsitellakse argielu hallimaid külgi optimistlik ja elujaatavam endiste võistluste tulemuste üldilmest.

Noorautoreist on Leo Mõtus sündinud Vana-Roosas, mõisatöölise perekonnas, hiljem siirdunud Valka, praegu ajateenija kaitseväes. Avaldus ju algkoolis erilist andekust ja paigutati I klassist kohe III klassi. Täiendab end praegu iseõppimisel „Kodukeskkooli“ kaudu. Avaldanud luuletusi ja töid mitmetes ajakirjades. On Valga ÜENÜ liige. Vend Valter Mõtus sai ÜENÜ keskkoolidevahelisel kirj. võistlusil ergutusauhinna.

Proosameister Valev Uibopuu on ka võrumaalane, sündinud Vana-Antsla vallas 19. okt. 1913. a. olles vaid päeva võrra noor

rēm Leo Mõtusest. Õppis Kanepi algkoolis ja Otepää gümnaasiumis. Praegune elukoht Kõlleste vallas, Karaskil. Avaldanud ilukirjanduslikke töid E. Nooruses, Taluperenaises, Päevalehes, Romaanis. On ÜENÜ Kasaritsa osak. liige.

Näiteala meister Adolf Hint on sünnipäralt muhulane. Praegu vanematel väike talu Lämmadal Saaremaal. Päriskodu kehv. Vaid vastu vanemate keeldu õnnestus tal pääseda Saaremaa ühisgümnaasiumi. Lõpetas selle pedagoogilise haru kevadel 1929. ja sai samal sügisel õpetajakoha Kihelkonnale Rootsiküla algkooli. Kirjandus huvitas noormeest küll ju üsna vara, kuid koolis ei aratanud kiritööd millegagi õpetajate tähelepanu. Vaid ühel juhul loetud töö klassis ette, kuid lõppotsus eesti keeles olnud 3—.

ADOLF HINT

„Jumalamehe“ on autor lõpetanud 1933. a. malkuus ja tuleb see vist Pärnus esiklavastusele. „Pidalitõbi“ on valminud kahe suve jooksul. Visa ja püsiva tööga võib autor olla meie noortele eeskujuks. On ÜENÜ Kihelkonna-Loona osakonna liige.

Kahel alal teise auhinna saaja Arnold Tulik on sündinud 1911. a. Suleharjutusega alustanud ju poisikese põlves ja trükkituna ilmus esimene pisipala 6 a. tagasi. On kirjutanud lühijutte ja kolm-neli näidendi, millistest üks ilmunud trükkituna Mutu kirjastusel. On ÜENÜ Tallinna osakonna liige.

Noorpoet Johan Behter on E. Nooruse lugejaile juba tuntud. Siirdus hiljuti Võrumaalt Timo valla sekr. abi kohalt Tallinna ning töötab nimede eestistamise nõuande keskbüroos.

Prl. Marta Kalju on pärit Hiiust, Suuremõisa vallast, Haava talust. Töötab agaralt kaasa ÜENÜ Kasevälja osakonnas selle

MINNI NEUMAN

asutamisest päle. On kaastööline paljudele ajalehtedele.

Noorautor Otto Rooser on lõpetanud Tartu õhtugümnaasiumi, teenib praegu kaitseväes ning kavatseb astuda ülikooli eesti ja põhjamaade ajaloo õppimisele. Kirjanduslike katsetusiga algas varakult. Mõjustatud A. Kalda ja Sigrid Undseti (Kristiina Lauritsatütar) stiilitaotlusist süvenes arhaismi. Lühikese aja vältel valmisid arhailised novellid: David Dublerichi surm“ ja „Issanda aastal“. Mõlema faabulaks on soendikskäimise motiiv. Viimane auhinnati ÜENÜ kirjandusvõistlusil I. a. kevadel. „Pilditorni“ taustaks on keskaegne Tartu. Ajaliselt haarab ta 1524.—25. a. talve. Keskaegne

OTTO ROOSER

koloriit võimaldab näidata suuri kirgi, haruldasi isiksusi ja ajajärgu karmust. Allikmaterjalina on kasutatud doombärri J. Brendenbachi kroonikat jt. ajaloolisi teoseid.

Noorautor Robert Grauberg on suuri loodusearmastajaid ja kirjutab meile, kuidas ta ju väikesena lapsena vahtinud kuuga tõtt kuni see — puhkenud naerma. Sügavatundeline, õrnahingeline lüürik nagu lugejad võivad veenduda tema luuletiskogust „Hommi-kune leid” ja käesolevas numbris avaldatud: „Jõuluöö nägemus”, mis jõulunumbris tehnilisel põhjusil ilmus katkendlikult. Autorilt on ilmunud ka näidend „Rahuunelm”. Tema võistlustööd: „Inimene võitles”, „Autor nälgib”, „Kiri üle kalmu” kujutavad inimhinge sügavaid üleelamusi, kuigi natuke raskeltasuvalt. Autor on E. Rahvuslikude kirjanikkude rühma liige.

Ukk Raitna kirjad onupojale.

II kiri.

Kallis poiss, Ma näen, millise kärsitusega sa ootad minult esimest sisulist vastust sinu „tuhandele küsimisele”.

Olgu selleks siis sulle nõuanne: t u n n e t a e n n a s t — kui inimest ja eriti kui kordumata isiksust.

Inimese tunnetamises olid sa kahtlemata küll juba „kure-” ja „jõufuvana” juttudest ülejõudnud. Aga ma kardan, et sa siiski veel usud paljugi muinasjutte, — esinegu nad nii auväärseina kui tahes, — millistega on rahuldada pütüud sinu lapsea küsimusi: miks, milleks, kuidas? Kuid, vaata ja pane tähele: elu ei juhi muinasjutud, vaid elu-õuded; sellepärast ka muinasjutu kuulutajad ise tegelikult elus ei käitu nende järgi, vaid nii, kuidas nõuavad nende elu-õuded. Nii ei sobi ka sinulegi nendega tõsiselt arvestada; vaid arvesta ikka ainult elu-õudeid, nagu see peaks olema põhiliselt omane eestlasele.

Elu-õuded aga käsevad arvestada kõige pealt enese võimetega, mitte aga loota teiste peale. Enese võimeteks alged oled sa pärandanud oma vanemate kaudu esivanemalt; kuid neid on kujundanud sinu iseloomu omadusteks sinu vanematelt ja ümbrusest saadud kasvatus. On hääl/kui see on arvestanud ka elu-õudeid; aga see võib olla ka teisiti. Ent siiski on see kõik sinu elukapital, millega sa pead oma elutegevust algama. Tee sellele kõige pealt põhjalik inventuur!

Seda tehes leiad sa, et sa inimesena oled ühiskonna saadus: kõik mis sul on, on sulle annud ühiskond — kooselu teiste inimestega kui ühiskonna liikmetega; mitte aga need liikmed üksikult, heast tahtest. Samuti on ühiskond see, kelle abiga sa edaspidi elus arvestada võid, mitte aga selle üksikud liikmed. Nende kohta on maksev muinasroomlaste tarkõna: inimene on inimesele hunt; ent ühiskonna kohta maksab siiski eesti elutõde: ega hunt hunti murra. Sellepärast, millega

Näidendi „Borkumi kalur” autor Viktor Habeni on pärit Tartumaalt, Vaimastverest, Soemäelt, kus isa teenib metsnikuna. Lõpetas Tartu tehnikagümnaasiumi 1931. a. teenib praegu kaitseväes loodab jätkata ülikoolis õppimist metsanduse alal, mille majanduslikel põhjusil on pidanud katkestama. Kirjanduslikuks loominguks on jäänud väga vähe vaba aega. On ÜENÜ Vägeva osakonna liige.

Noorim autoreist Minni Neumann on sündinud 30. okt. 1917 Viljandimaal Aidu vallas, Kiini külas. Vanemate viimane seitsmes) laps. Jatkab praegu õpinguid Viljandi Eesti Haridusseltsi Tüt. gümnaasiumis. On ÜENÜ Viljandi osakonna liige. Autori töö on pikemaia ja ületaks pikkuselt keskpärase romaani. Kirjutatud 1933. a. suvel.

sa üksi enese võimetega ei saa hakkama, oska seda saavutada ühiskonna, täpsemalt ühiskondlikkude korrastuste kaudu, olgu selleks riik, „kojad”, ühistud, ühingud või seltsid. Need suudavad palju...

Teiseks, püüa inimest tunnetades vabaneda muinasjuttude ilmast pärit ja ka teaduse jälgi jätnud arvamusest, et inimene koosneb „ihust” ja „hingest”, millised pealegi võivad üksteisega vastollu sattuda. Sellest on pärit ka laiskade vabandus: vaim on küll valmis aga liha on nõder. Sellise vabandusega ei saa ega ka tarvitse välja tulla see, kes on veendunud, et inimene on tervik, et „ihu” ja „hing” on vaid enesetajumise eri viise, nii kui on seda kivi tajumisel „köva”, „külm”, „raske”... Tõsi, ka selle juures võib sul tekkida tuhat uut küsimust, millele sa ei leia kohe vastust tarkadest raamatutest; kuid ära unusta, et ainult teadus, kui korrasstatud inimkogemus on andnud eluliselt kaaluvaid ja edasiatavaid vastuseid paljudele küsimustele ja et ei ole piiri vastuste leidmiseks ka edaspidi, teadusliku uurimise viisi kasutades. Ja just viimane nõuab, et sa enesetunnetamisel käsitleksid inimest olendina, kes tunnetab, tunneb, mõtleb ja tegutseb — sööb ja sigineb nii, kui teevad seda loomadki; ainult selle vahega, et inimene, tänu kõrgemale kujunemise astmele, omades mineviku meeletule- tuse ja tuleviku kujutluse, omab täiuslikuma mõtlemise võime ja ühes sellega ka võime toimida ettekavatsetult, olukordadega arvestades kaalutult. Ainult see võime teeb inimese ise ennast juhtijaks, vabalt oma nägemise järgi toimijaks olendiks.

Kuid, elus on palju, millega tuleb arvestada. Sellepärast peab inimene suutma kasutada ühteviisi kõiki oma võimeid, — nime t a t a g u neid „vaimseteks”, „hingelisteks” või „kehalisteks”, peab olema nende üle pemees, käsutusvõimeline. Ja seda suudetakse ai-

nult siis, kui ollakse veendunud, et inimene saab kõiki omi võimeid käsutada, et need kõik on pärandatud algeist kujunenud ja kujundatavad kasvatare ning seda täiendava enesekasvatuse ja enesedistsipliini abil, ja, mis peaaegu, kui inimene on harjunud omi võimeid kasutama, on ennast harjutanud neid käsutama, s. t. kui inimene on saavutanud praktiliselt sellise tervikluse, kui ta on seda teoreetiliselt.

Tõsi, teataval määral iga inimene käitub tervikuliselt; ent siiski tavaliselt sel määral, kui on selleks olnud tarvidust, kui on selleks olnud välist tuge. Ent inimese kui end isejuhtija olendi täiuskujuks ja ühes sellega suurimate eluvõimete jaoks on see, kes suudab kõiki omi võimeid vabalt ja ennast usaldavalt käsutada, neid on elu nõueteks ette valmistatud ja kogu eluaeg neid teadlikult kasutab — toimides mitte olude tõukel vaid ainult viimastega arvestades. On täiesti kaks erinevat elulist seisukorda: alistuda oludele või nendega vaid ar-

vestada — viimasel juhul võib parajal hetkel ka neid käsutada.

Siiski, kõige õeldu peale vaatamata peab mõnna, et kõik inimesed pole mitte sarnased, eriti oma võimete, milleks alged pärandatakse esivanemalt. Kuid selles seisabki täiusliku isiksuse eluline eesõigus, et ta oskab inventuuri teha sellele, mis ta omab, et ta püüab sellest teha, mis annab — enesekasvatuse teel, ja, mis peaaegu, on õppinud kõiki seda kasutama seal, kus see on eluliselt vajaline, mis tähendab, oskab omi võimeid kasutada nii, et tal elus läheks hästi.

Sellepärast ka sina, mu pois, püüa selgusele jõuda, kes sa oled kui inimene ja milline sa oled kui isiksus, millisteks võimeteks sa omad alged ja milleks need kõlbavad; siis oled sa teostanud esimese sammu eduks omas elus.

Tervitades

onu Ukk

Ilmari Jäämaa †

Üllatas ja masendav ühtlasi tuli teade mag. Ilmari Jäämaa äkilisest lahkumisest. Üllatav eriti mulle, kes olin temaga isiklikult tutvunud alles mõne päeva eest ja hoomanud temas suurt noorusliku energia jõudsisendavat ja tööleinnutatavat sisemist õgust. Nii mitmekülgne kui mag. Jäämaa elutöö ka on olnudki, on meilgi põhjusi tunda kaasa soome noorsoole ta aatelisemate pürgimuste hooandja ja toetaja surma puhul.

Magister Jäämaa sündis 1898, astus ülikooli 1907, sooritas eksamid 1911, omas magistri aukraadi 1919. Juba õpetajana Kallio ühiskõrgkoolis tundis ta erilist huvi õppiva noorsoo harrastustele. Aastal 1917 siirdus ta

kirjastusühisuse „Verner Söderström'i” teenistusse, kus viimastel aastatel oli kirjastuse kirjanduslikuks juhiks.

Pääle mitmete muude noorsoo harrastuste ja kaasabi skautlikule liikumisele oli mag. Jäämaa armsamaks ja tähelepanudavaks tööks soome noorsoo võimete võimete äratamine ja arendamine. Selleks asutab ta 1921. aastal Nuori Voima (noore jõu) liidu, kuhu praegu kuulub Soomest üle 2000 liikme. See liit on ainulaadne kogu maailmas. See jaguneb eri harrastusringidesse (17) ja liikmeks pääsevad ainult need, kes eriharustusaladel näidanud oma võimeid. Peagu iga soome kirjandustava uus nimi on siin liidus saanud oma esimese äratuse, saanud liidu esimese — pronksmärgi. Järgneb tee hõbemärgile ja kuldmärgile, millese viimase omavad vaid 12 liiget. Magister Jäämaa juhtis liidu tegevust elulõpuni ja 1951. aastal andis liit temale kõrgema auavaldisena üle kuldse teenetemärgi.

Liidu „Nuori Voima” ajakirja peatoimetajaks oli ta aastast 1924. alates. Ta lõi sellest vähenõudlikust lehest noorsooajakirja, mida julgesti võib kõrvutada Euroopa parimatega sel alal. Andeka organiseerijana ta koondas ajakirja ümber nii soome parimate noorte kaastööliste kui ka innuka ja erksa toetajate salga, avastades siin alatasa noori ja uusi talente. Noorkirjanikuna, luuletajana, leidurina, raadioharrastuste pioneerina, kunstide, käsitöö, kehakultuuri suurena sõbrana, hingestatud kaitseliitlasena, soojasüdamliku veendunud karsklasena ja õrnalt kaasatundva inimesena ta liikus oma noorte keskel, kes teda üksmeelselt imetlesid ja austasid. Nende noorte kaotus on suur. Vähe annab praegune aeg mehi, kes sel määral kogu südamega elavad kaasa noortele.

Kõikjal Soomes imetellakse mag. Jäämaa suurt andekust ja suurt töövõimet, mis mitmeti osutunud väga kasulikuks soome kirjandusele, jõudu ja vaeva ta kunagi ei eelist-

nud, kui oli küsimuses kirjanduslikke huviseid.

Ka nende ridade kirjutajal on põhjust tänutundega mälestada kadunut. Tänutundega ja kurbusega. Tuutvusin temaga hiljuti Helsingis. Eriline tänu I. Jäämaale, et allakirjutanu esiktöö eelistati võtta soomekeelses tõlkes Verner Söderströmi lugupeetud kirjastuse näidendite sarjas kirjastamiseks. Kustumatuks jääb mälestus temast kui jõudu ja usku endasse ja oma võimetesse sisendajast isikust, kui soojalt ja südamlikult käituvat kaasinimeselt kui temaga nimetatud näidendi asjus kõnelesime tema töörumis. Ütles end üliõpilaspõlves harrastanud eesti keelt ja meie mõistsime teineteist hästi keskusteltes kumbki oma keeles. Jõulueelne hiigelkirjastuse töö kees ta ümber. Vahetpidamata suris telefon. Kuulsin instruksioone varstiilmuva lapi aabitsa kohta, juhiseid mõne raamatu uue trüki alustamiseks. Käskjalad tulid ja läksid. Ent samal vestles ta minuga, selgitas lepingu punkte, tegi korralduse ho-

noraari maksmiseks ja priieksemplaride väljaandmiseks. Tutvustas mind Mika Valtarile ja laskis mulle anda kirjastuse kaks kaunimat jõuluuudisteost: V. A. Koskenniemi: „Aleksis Kivi” ja M. Valtari romaani „Sielu ja liekki” (Hing ja leek). Eestisse tutvumiseks, nagu lausus.

Agara, õilsahingelise ja eeskujuliku töömehe murdis surm töö keskelt. Koosolekult, kus olid jälle päevakorras ajakirja „Nuori Voima” toimetamise ja selle juhtimise küsimused eeloleval aastal, ruttas mag. Jäämaa oma töötuppa kirjastuses, kus talle anti esimene märguanne elust lahkumiseks. Meelemärkusele tulemata viidi ta haiglasse, kus ta lahkus kellegagi jumagaga jätmata. Teda leinab kogu soome noorpõlv, kelle ärataja ta oli. Teda leinab ka lõunapool lahte asuv eesti noorus, kellega tal olnud tihedaid kokupuuteid.

Arnold Aru.

Tuusulas, 9. 12. 34.

DAVID HINT

Fotokunstist.

Negatiivmaterjal. Foto – filmid ja plaadid.

Kes fotoamatööridest ei sooviks, et iga tema tehtud fotoülesvõte „tuleks välja” hea? Kõik. Ent, kahjuks, see soov ei lähe iial täide, ka kõige oskuse ja hoole juures. Ka vilunuim fotograaf ei saa igast võttest hääd pilti, selleks on kaasamõjuvad sajad põhjused. Kord unustasid aparati säades midagi, kord liikus aparaat, kord on plaat ehk film kuidagi valgust saanud, kord laseb aparaat ehk kassett valgust läbi, kord ei tööta katik õieti jne. jne. — lugemata põhjusi. Vilunud amatööril muidugi äpardusi vähem kui vilumatul, kuid ilma äpardusteta pildistamist ei ole. On ikkagi kaunis komplitseeritud asi see fotografeerimine, kuigi ta pääliskaudselt vaatatajale lihtsana näib. Pööra objektiiv vajalikele poole, tee klõps ära, ja — valmis, arvab naivne fotomees. Ei tule pilt „välja”, siis ei süüdistata selline fotomees mitte ennast, vaid tingimata muid temast olenematuid kõrvalmõjusid.

Mööduandvaks faktoriks hää fotopildi saamisel on — negatiivmaterjal — film ja plaadid. Hää negatiivmaterjaliga saab ka halb fotomees rohkem häid pilte, kui halva materjaliga ka parim pildistaja. Sageli unustatakse aga plaadi ehk filmi ostmisel selle asioluga arvestamine. Ometi on see ülitähtis. Ei ole küllalt filmi ehk plaate ostes pista tasku film ehk plaadid, mis kaupluses kätte antakse, vaid neid ostes peab pildistaja teadma — mida ta ostab. Peab olema teadlik ostetava negatiivmaterjali väärtuses. Kaupmees ei ütle ühegi filmi ehk plaadi kohta et see ei ole häa, teeks ta seda, siis tuleks tal varsti omia poeuku sulgeda. Ja ei teagi iga kaupmees negatiivmaterjali omadusist

palju, mõn: mitte midagi, sest ei ole teinud ainustki foto pildistust, ega oskagi seda teha, kuidas võib ta siis teada kas kaup on häa või halb. Seda peab fotomaterjali tarvitaja ise teadma. Ta peab omama teadmised müügilolevate filmi- ja plaadisortide kohta, peab omama ka kogemused nendega töötamisel ja meelepidamise selle kohta, millised järeldused on ta saanud varem ühe ehk teise sordiga ehk vabriku saadusega töötades.

Filmi ehk plaati ostes tuleb teadlik olla selles, et produkt oleks värske. See on peanõue negatiivmaterjali ostes. Samuti peab olema teadlik ka selles, kui kaua püsib ühe ehk teise vabriku saadus värskenä, s. o. tarvitamiskõlvulise. Fotomaterjali alalisel tarvitajal on teada, et ühe vabriku film ehk plaat 5—6 aasta pärast peale valmistamist täiesti tarvitamiskõlvuline on, kuna teise vabriku oma juba paari kuu pärast on kõlbmata, mõnel vabrikul juba vabrikust välja tulles. Pääliskaudsel vaatlemisel ei ütle ka kompetentseim tundja, on see film häa või halb, kui ta seda sorti töötamisel ei ole tundma õppinud, ehk tal tema kohta muid kogemusi või kuuldusi ei ole.

Küsimus on: Millest tunne, kas üks filmi- või plaadisort on häa või halb? Kas on ta värske või vana? Kõlbab ta tarvitada või mitte? Kas on seda üldse võimalik tunda enne ostmist? Ei saa vastata konkreetselt nende küsimuste peale ei „ei” ega „ja”. Kogemustega ostja võib ainult valiku juures vähem eksida kui kogemusteta. Ja neile viimaseile ma tahangi siinkohal anda mõnda näpunäidet. Kuid enne, kui vastuste juurde

asume, seame üles veel ühe küsimuse: Mida tuleb negatiivmaterjalilt nõuda?

Plaatidelt kui ka filmidelt, et nad oleksid peamiselt — värsked, küllalt valgustundelised, värvitundelised, valgustarata, omaksid ühetasase emulsioonikihi, ühtlase hõbetuse, võimalikult ilma eriliste keemiliste emulsioonivigadeta, ja omaksid kauase vastupidavuse, s. o. hoiduksid kaua tarvitamiskõlvulistena igasugusis kliimaatilisis ja temperatuurilisis oludes, ning peentalise emulsiooni.

Nüüd. Millest tunneme, kas film ehk plaat on värsked või vana?

Niihästi plaatide kui ka filmi pakendil seisab vabriku emulsiooni number, näit. „Em. nr. 037489” ja filmi pakendil peale selle veel märkus, näit.: „Jaauar 1936” see tähendab, film on tarvitamiskõlvuline kuni jaauarini 1936. On see tähtaeg möödunud, võib hääde vabrikute filmide tarvitamiskõlvulisuse üle juba kahelda, kuna paljude vabrikute film juba ammu enne tähtaega on muutunud kõlbmatuks. Film kui ka plaatide tarvitamiskõlvulisuse iga on harilikult kaks aastat, sellep. võib tähtaja märkusest pakendil järeldada, millal see film on vabrikus valmistatud. Ettevaatlik amatöör aga ei osta filmi, mis juba üle ühe aasta vana on, liiategi kui see on tundmatust, ehk vähe tuntud vabrikust. Plaadid pakendil aga tähtaja märke ei ole; nende vanadust võib määrata silmas pidades emulsiooni numbrit. Näit. uut plaaditosinat ostes tuleb võrrelda selle emulsiooninumbrist vanal karbil leiduvaga. On uuel karbil sama number mis oli vanal ja kui vanas karbis olid plaadid head, siis, kui nende äratarvitamisest ei ole möödunud üle poole aasta, võivad ka uued plaadid sama head olla. Igatahes võib plaadi hädades julgem olla, kui emulsiooni number uuel karbil suurem on vanal karbil leiduva numbrist. Kunagi aga ärgu ostetagu plaate, mille number endise karbi numbrist väiksem on, need plaadid võivad vanad ja kõlbmatud olla.

Mildest tunneme, kas üks ehk teine filmi ehk plaadisort on hää või halb? Iga vabrik kiidab oma kaupa parimaks ja kaupmees kõiki häädeks, mis tal müügil on. Nende soovustega ei saa aga igakord arvestada. Proovida ka kõiki sorte väike amatöör ei jõua, sest neid sorte on nii palju, et kümne aastaga ei jõua kõiki ära proovida iga nädal üht sorti proovides. Ja on olemas vabrikuid, kes oma saadustele kuigi suurt väärtust ei püüa, ei taha ega suudagi anda, sest et see kaunis kallis on, vaid lõovad midagi filmi või plaadi sarnast valmis, kleebivad peale hästi kireva ja kangekõlalise nimega etiketi, saadavad kauba turule, annavad kaupmehele kaks ehk kolm korda suurema vahetuse protsendi kui hääd kaupa valmistav vabrik seda anda võib ja on hästi teeninud niihästi vabrikant kui kaupmees kui iga amatöör ainult ühe tosinat tema plaate ehk rulli filmi on prooviks ära tarvitanud, olgugi et ta teistkorda seda kaupa enam ei osta. Aga vabrik on sellegagi rahul kui iga amatöör ainult üks kord proovib, sest amatööre on palju ja tuleb ühtelugu uusi juurde. Nii et pääliskaudselt vaadates meie otsustada ei

saa, kas plaadi ehk filmisort on hää või halb ja proovida ka kõiki ei suuda, mis siis teha? Kas võtta juhuslikult mis pihku satub, või on veel mõni muu võimalus olemas hää negatiivmaterjali saamiseks? Muidugi on, aga see nõuab tarvitajalt järjekindlust, mis aga fotoamatöörile üks pagana raske asi on, nii palju kui mina oma üle kolmekümneaastases fotopraktikas märganud olen. Keskpärane fotoamatöör hüppab ikka ühe filmi- ehk plaadisordi juurest teise juurde, katsetab ühte ja teist, aga püsivust ühegi sordiga harjumiseks ei ole. Kellel seda ei ole, see ärgu lootku hääd pilti saada. Võimalus hää negatiivmaterjali saamiseks on ainult üks: tarvitada hää vabriku saadusi järjekindlalt, ennast mitte meelitada lastes kirevatest etiketidest, kõlvaist nimedest ja kuulujuttudest. Tarvitada harilikul pildistamisel ainult kahte sorti negatiivmaterjali: päevavalgel pildistades ülitundelise, värvitundelise, peentalise ja valgustarata ortokromaatilise filmi ehk plaati ja kunstvalgustusel — pankromaatilise. Viimast aga ärgu hakaku ise ilmutama kui tarvilist sisseaadet ei ole, ega andku ka kellegi asjatundmatu kätte seda teha, kellel see sisseade harilikult samuti puudub, vaid lasku seda teha asjatundjal fotograafil. Järeldus on parem ja kulu ning tuska vähem.

Mispärast peab olema negatiivmaterjal päevavalgel pildistades ülitundelik, värvitundelik, valgustarata ja peentaline ning kunstvalgusel pildistades — pankromaatilise? Ülitundelik sellepärast, et sellele võib ka nõrkades valgustingimuis küllalt kiirelt valgustada, värvitundelik selleks, et kõiki värviliste esemete nüansse plaadile saada ja nende suurendamiseks kollast filtri tarvitada, kuna hariliku n. n. „ekstrarapid” plaadi, ehk lihtsa filmi juures kollasel filtril muud mõju ei ole, kui et selle nõrgatundelise plaadi tundelikkuse veel nõrgatundelikumaks teeb ja kollane, roheline, punane, pruun ning must kõik ühesugune must pildile tuleb. Pankromaatilise plaati tuleb kunstvalguse juures pildistamisel eelistada sellepärast, et see selle valguse juures tundelisem on ka tundelisemast ortokromaatilisest plaadist ning seega paremaid järeldusi võimaldab.

Muidugi kerkib nüüd küsimusi: millist filmi- ehk plaadisorti tarvitada amatööril, millisest vabrikust mis nimelist jne. Aga vabandatagu, kui selle küsimuse otsekoheselt vastamata jätan, sest see on väga delikaatne küsimus, võib kedagi kuidagi ebameeldivalt puudutada ehk mitte meeldida, sest paljudel negatiivmaterjalidel on palju häid ja palju halbu omadusi ja ülistada ehk laita ühe ehk teise vabriku saadusi, mis meil müügil, ei pea ma mitte selle kirjutise ülesandeks. Soovitan vaid fotoamatööridele tarvitada ülemal loetletud vajalikke omadustega negatiivmaterjale, kuid ühtlasi ka hoiduda vähetuntud ehk koguni tundmatute vabrikute saadustega ja liig kirevate etikettide ning palju töötavate aga vähe usutavate tundelikkuse kraadide kui ka liig odava hinna eest, sest „mis kaunis, see — kallis, mis odav, see — mäda”.

Milliseid filmi- ja plaadisorte mina isiklik-

Kaks kongressi.

Kaks suuremat meie kultuurelu nähteid peeldavat kongressi korraldati Tallinnas aastavahetusel: hariduskongress 29. ja 30. detsembril ja rahvusliku kasvatuse kongress 2. ja 3. jaanuaril.

Kuigi mõlemate kongresside kavad olid erilmelised ja hariduskongressil eeskätt esile tõsteti meie maa kultuur- ja hariduselu püurdavaid tegureid ning rahvusliku kasvatuse kongressi tulipunktiks muutus meie rahva sigivuse küsimus: võis siiski mõlemate kongresside käigus tunda teatavat ühist sisemist joont: meie kultuurilisele teotsemisele suuna otsingut ja teatavat murrangusoovi meie rahva hingeelus.

Selle kultuurilise suuna ja orientatsiooni otsimise tahe oli põhjuseks paljudele sõnavõttudele hariduskongressil. Nii mainiti seal sageli ühena maa hariduselu takistuse tegurina seltside rohkust. Ent kas pole see seltside rohkuse tingitud samast otsingutahtest ja oleks kongressi kõnelejad võinud peatuda ka liigsel killunemisel ja programmi puudusel meie haridusliku töö ilmes. Kui läinud suvel ajakirjanduses riivati üht rohumaade päeva, mis algas jumalateenistusega ja lõppes tantsuga, siis korraldatakse meil niisuguseid rohumaade päevi kaunis palju. Kuid kurta pole siin midagi. Uus aeg nõuab uut sisu, uusi traditsioone, ent need ei kujune nii ruttu. Nende kujunemisel kaovad elujõuetud organisatsioonid ja programmpuudus iseenesest. Samuti kujune rahvusliku kasvatuse kongressi põhipunktiks meie rahvusliku selgroo kasvatamise küsimus.

Mõlemad kongressid omalt poolt ilmestavad selgelt, et oleme tõsise seesmise kujunemise teel. Murranguline meeoluline muutus on toimunud. Rahulolematust endast on ju üks esimesi uue suuna lähenemise märke.

Võime täiesti julgesti ütelda: meie rahvas on oma hingeelu põhiolemusis terve. Meie rahvas on elujõuline ja mõnedki kongressi kõned ja sõnavõttud olid ehk asjatult pessimistliku värvinguga ning mõne sõnavõtu toon liiga sõjakas. Mõndagi nähti vahest liiga ühekülgsest. Juhtide optimism, eelsammujate töö rõõm ja üksmeel sisendab neid meie kultuurelu tervendavaid ja kosutavaid elemente ka kiiremat massidele. Selles mõttes olid rahvusliku kasvatuse kongressi kõnedes K. Liidemani ja H. Kukke referaadid sisukamaid. Eriti näitas viimane meie ajakirjanduse suuri ülesandeid meie rahvusliku iseteadvuse kasvatamises ja mitmedki kurjad

kult tarvitav ja millistel neist ma olen häid ehk halbu järeldusi saavutanud ning millised olen leidnud olevat kohaseimatena midagi pildistades, sellega tutvume järgmises artiklis. Isiklikult olen aga nõus andma kõigile fotosõpradele nõu niihästi üksikute negatiivmaterjali sortide kui ka mulle tuntud vabrikute saaduste kohta.

sõnavõttud ühe osa meie ajakirjandusele olid ehk osalt küll õigustatud.

Võrdlemisi palju puudutati mõlematel kongressidel meie noorsoo küsimusi. Kuid siin olid pea kõik sõnavõtjad ühelmeel: meie, noorsoole pole midagi ette heita — andkem neile vaid paremaid tööttingimusi ja enam eeskujul!

Kongresside üksikute küsimuste juures loodame peatuda hiljem. A. M.

Vastuseid E. N. jõulunumbri päiklitele.

1. TALU (A laotud nelja tikuga).
2. Laine 35, Öie 25.
3. Neli venda, kolm öde.
4. Mis on tema amet (tema = amet)?
5. Viielisest anumast kallata seitsmelisse 5 liitrit. Uuesti täita viie liitriline anum ja kallata seitsmelisse veel 2 liitrit. Jääb viielisse 3 liitrit. Nüüd on kerge mõõta 8 liitrit ($3 + 5 = 8$).
7. Lambaid 8, kanu 12.

Päikleid:

1. Tornikell lööb ainult täied tunnid. Kui mitu korda ta lööb $12\frac{1}{2}$ tunnis?
2. Olin rongikäigus, kus sada inimest kõndis minu eel, sada minu järel ja siiski polnud rongikäigus enam kui 101 inimest.
3. Talu ainsa kella (äratuskella), tunninaitaja ei liigu paigast. Muidu on kell korras ja minuti näitaja liigub nagu harilikult. Õpilane Kalju leidis siiski abinõu kuidas määrata aega. Kuidas?

ÜENÜ elust.

Teateid ÜENÜ kehalise kasvatuse alalt.

ÜENÜ Keskjuhatus palvele: määrata uude kujundatavasse Kehakultuuri Sihtkapitali Valitsuse Esindajate Kogu koosseisu ka ÜENÜ esindaja — on tulnud vastu ja uues koosseisus on ka ÜENÜ esindatud.

ÜENÜ Kehakasvatustikud harrastused, mis ei piirdu vaid rekordspordiga vaid ka võimlemisega, rahvatantsudega, jõumängudega matkamisega on leidnud väärilist tähelepanu. Senine spordikeskorganite oletus nagu võiks end ÜENÜ esindada Spordi Keskkliidu kaudu, pole millegagi põhjendatud. Vaid vähesed ÜENÜ osakonnad on E. Spordi Keskkliidu liikmed ning takistavad selleks astumast suured liikmemaksud jt. põhjused. Ometi tõi ÜENÜ Spordimängudele enam võimlejaid ja rahvatantsijaid kui teised spordi organisatsioonid ja seltsid kokku. Senini aga puudus ÜENÜ võimalus kasutada Sihtkapitali Valitsuse kontakti, instruktoreid ja toetusi, mis teistele spordiorganisatsioonidele olid võimaldatud.

ÜENU kehalise kasvatusetegevuse ajakohastamiseks, süvendamiseks ja ühtlustamiseks moodustati ÜENU kehalise kasvatusetegevuse nõukogu.

Nõukogu kujundati koosseisus: prof. Ants Piip, maksudevalitsuse direktor Hans Kukk, Hasomini peasekretär A. Kurvits, Spordikeskliidu juhatuse liige Leop. Tõnson, Ekraveliidu esimees dr. A. Veiss ja hrad eriteadlased E. Idla, P. Matsov, E. Lepp, ning ÜENU sporditegelased G. Neudorf ja J. Reinart. Et kontaktis olla maaoludega; valiti nõukokku veel hrad E. Susi Jõhvist, V. Vabi Raikülalt, E. Reinart Riisiperest, J. Kõpman Viljandist, E. Pauskar Rakverest ja A. Kiip-saar Tartust.

Nõukogu pidas oma esimese koosoleku 30. detsembril Tallinnas. Juhatuse valiti: esimees direktor H. Kukk, abid L. Tõnson ja dr. A. Veiss, sekretär õpetaja V. Vabi, abi P. Matsov.

Tegelikuks asjaajamiseks valiti ÜENU Keskjuhatuse juure spordi, võimlemise ja rahvatantsude-mängude keskoitkonnad. Spordi Keskoitkonda valiti: J. Reinart, G. Neudorf ja K. Bokman; võimlemise keskoitkonda: E. Idla, A. Vesterblom ja Sanda Kanter; rahvatantsude- ja mängude keskoitkonda: E. Idla, U. Taumi ja V. Ingerman.

Nõukogu otsustest märgime:

1) ÜENU kehalises kasvatuses erist rõhku panna võimlemisele kui noorsoo kehalise kasvatusetegevusele;

2) astuda vastavate ametasutustega läbirääkimisse koolide võimlemise kasutamises ka koolist juba väljunud noorsoo huvides;

3) asuda läbirääkimis-sisse Teedeministeriumiga maale spordiväljade ja ujulalate ehitamiseks hädaabitööde krediididega;

4) korraldada Tallinnas ÜENU sporditegelaste ja juhtide kursused jaanuari lõpul ja suvel Porkunis ÜENU sportlaste suvelaager ühes vastavate kursustega juuni lõpul. Kavas kergejõustik, ujumine, mängud;

5) teoreetiliste teadmiste ja ülevaadete saamiseks soetada ÜENU Keskjuhatuse juure vastavaid eriajakirju ja käsiraamatuid;

6) anda välja igal aastal ÜENU kehalise kasvatusetegevuse aastaraamat;

7) välja töötada põhialused a) paremate osakondade, b) paremate sportlaste hinnanguks spordi alal maal ja linnas.

8) propageerida purilennu arendamist ÜENU osakondades;

9) laiendada ÜENU ringkondade tegevust ka tali spordile ja talispordi päevadele suviste ringkonnavõistluste ja päevade eeskujul;

10) organiseerida ÜENU noorte rühmade (poiste ja tüdrukute) kehalise kasvatuseliku rakendamist ÜENU osakondades;

11) samme astuda, et vastavad asutused lähemal ajal töötaksid välja põhialused sihtvõimlemisele ja muule tegevusele kehalise kasvatusetegevuse alal;

12) kõik ÜENU kehalise kasvatuseliku tegevust

puutuvad küsimused viia ellu vastavate keskoitkondade kaudu ja kõik kehalise kasvatuseliku ala puutuvad tähtsamad teated avaldada ÜENU ajakirjas Eesti Nooruses.

Otsused on leidnud osalt ju heakskiitmist Keskjuhatuses. Punkt 4. mainitud suvelaagrit otsustas Keskjuhatuse korraldada nii et see lõpeks suvipäevaga, mille kavas oleksid ka kõned, laulud ja muud noorsoo eluaval-dused.

Raadiokõned ÜENU tegelaste poolt.

Riigi Ringhäälingu poolt on saatekavva võetud järgmised ÜENU Keskjuhatuse poolt esitatud raadioloengud:

K. Kornel: Noorsoo isetegevuse riiklik vajadus.

A. Meikop: ÜENU noorsootöö illest.

K. Kranfeld: ÜENU tänapäeva ja tuleviku ülesanded.

A. Bachman: Nobred enne ja nüüd.

R. Bergfeld: Maanoorte isetegevus.

J. Utno: Noorte tegevusvõimalusi maatulunduses.

ÜENU Rae osakond

avas 10. XI 34. oma talvise tegevushoovaja sisuka peoõhtuga. Esietendusena kanti ette nrsl. Alfred Põldmäe kolmevaatuslik näidend-laulumäng: „Õnn miks varjad end?”

Õhtu osutus osakonnale ja raelastele tõesti õnneks, sest A. R. tagasihoidlikkuse tõttu avastati alles hiljem autor, kes näitejuhina ka ise töö lavastas, mängides ühtlasi kaasa ka pääosas.

Näidendi sündmestiku kohaks on Tagametsa talu. Päätegelane Enn on lõpetanud keskoitkooli parimate lootustega ja astub, vaesusega võideldes, ülikooli. Siis aga toimub ülikoolis mingi murdvargus, milles sõprade valetunnistusel kahtlustatakse Ennu. Ta on sunnitud ülikoolist lahkuma ning õrnatundelisena haarab juba revolvi järele, kui meenub ennem päevikusse kirjutatud lause: *vivere est militare: elu on võitlus, mis saab päästjaks.*

See on näidend noorsoost noorsoole. Sisult mitmekülgne, paiguti põnev ning tublisti vürtsitatud kohapäälsete pisinaljadega, mis publikut eriti haarab.

Näitetrupp tegi sama näidendiga külaskäigu Lagedi ÜENULE ning paljude soovide vastu tulles korraldab näidendi veel 19. jaanuaril Rael.

Loodame, et „Õnn miks varjad end?” ei jää autori ainsaks katseks sel alal. E. N.

ÜENU Veriora osakond

võib tagasi vaadata tegevusrikkale möödunud aastale. Tegevuse arengu võimaldas oma kodu avamine aleviku tüüruumes, Novembrist alates algas tegevus kirjandus-teadusharu õpiring, kelle referaatõhtud toimuvad järjekindlalt inag neljapäeval. Osakonna ruumes peetakse ka Võru Rahvaülikooli seltsi loenguid ajaloo ja kirjanduse üle.

Korraldame omavahelisi koosviibimisi ja osakonna näiteharu on muude näidendite hulgas lavastanud ühe noorsoolase omaloomingut.

— n.

ÜENU tegelaste kursused Tartus

toimusid 25. novembril ÜENU Tartu osakonna ruumes. Vist olid tormised ilmad mõjunud, et osavõtjaid maalt just palju polnud. Peipsiäärsed tagamaad, kus just agaramaid ÜENU noori, on sügisel kättesaamatud. Ent seda enam oli kursusist osavõtjaid Tartus viibivate maapäritoluga akadeemiliste noorte ridadest ja olid ju ka raudteeäärsed ÜENU osakonnad esindatud.

Kursused kujunesid sisuküllasteks. Esimesena refereeris nrs. E. Veidenbaum, stud. jur ja Tartu Draamateatri Seltsi Teatrikunsti kooli õpilane, teemil Näidendi ja deklamatsiooni osa pidu eeskavas. Huvitava referaadi üle, mida loodame tuua E. Nooruses, kujunesid elavad mõttevahetused eriti deklamatsiooni osas. Puudub vastav kooli, puudub ka maapidudel raamistik deklamatsioonile. Iga deklamatsioon sobib vaid teatavas meeleolus, teatavas eeskavas. Puuduvad deklamatsiooni traditsioonid, vähe viljeletakse seda ka seminarides ja pedagoogiumides, kust peavad tulema selle ala juhid. Siit on veel pikk tee koorkõnelusteni.

Järgmise huvitava referaadi esitas nrs. stud. silv. H. Part: Noorte ülesandeid aias, põllul, metsas. Siingi kujunesid läbirääkimised elavateks. Eriti keerlevad sõnavõttud kodude korrastamise ja kaunistamise ümber. Leiti, et selgi alal maal koolid peaksid olema teatud eeskujuks andjaks. Nüüd aga toodi terve rida näiteid, kus kohalikud koolide (end. mõisate) ilupargid (Kabala, Koigi, Imavere) väga soovijätvas seisukorras. Ka ei andvat algkool noortele vastavat huvi ning asjatundjate algatusile suhtutakse siis väga ükskõikselt. Ka metsnike koosseis jätvat soovida: puukooli on vaid vähestel metskondadel ega pole metsnikkude asulad igakord veel sugugi eeskujuks ümbrusele.

Kirjandusest ja selle rakendusest noorsootöös refereeris nrs. stud. phil. J. Sõster. Huvitava referaadi lõpposas tõi kõneleja paarisina võrra praktilisi ette-

panekuid kirjanduslike alade viljelemiseks noorsootöös. Läbirääkimises toonitati ühtluse puudust kooli- ja noorsootöö vahel. Kooli- raamatukogud on koolist juba laskunud noorile kättesaamatud. Samuti edandab kool kirjanduskultust, peaks noori enam juhitama rahvaloomingu, rahvaluule allikate juure. Nüüd aga unistavad paljud noored kirjaniku karjäärist. Raamatukogude asi on kehvvõitu, lugemislaud korraldamata.

Nimede eestistamise küsimuses ettetulevaid raskusi käsitles hra J. Ainelo. Neid on mitmesuguseid. Nimi ei riku meest, öeldakse sageli. Ent tuleb veenduda, et ta nüüd siiski rikub meest.

Kas uus on parem? kõhklevad mitmed. Selleski veendutakse, ent aegapidi ja hiljem. Vanemad pole nõus: vabanduvad paljud. Ka siingi tuleb aega anda ja mõttele pikkamisi teed rajada. On ka põhimõttelisi vastaseid: nimemuutjad olla kuidagi kerged, moe järele jooksjad. See peaks juba olema haavav neile, kes seni eestistanud. Ei meelita järeletegemisele ka, kui valitakse liiga magusad ja helisevad nimekombinatsioonid. Küsitakse isegi: „Mis kasu nimemuutmisest“ jne...

Muudetud nimede ja nimemuutjate esimeseks paraadiks peaks olema 24. veebruar. ÜENU peaks siin tooma välja vähemalt 2000 nimemuutjat. Aktsioon olgu võimas ja jõuküllane.

Noorsootöö tänapäeva ülesannetest kõneles veel nrs A. Meikop ja Noorsoojuhi isiku tüübist nrs. stud. phil. E. Rotman.

Järgnes koosviibimine, mida deklamatsiooni näidetega ilustasid Draamakunsti Studio tegelased.

A. M.

Meeksi muinasjutt — õpetaja Elsa Tõnnov.

Oleme seni Meeksis huviga jälginud E. Nooruses teiste osakondade tegevust. Hoolega töös olles polnudki nagu aega ise kirjutami-

ÜENU Meeksi osak. laulukoor. Keskkel, ees ristiga, prl. Tõnnov

seks. Nüüdne tööseisak aga lubab veidi vaa-
data tagasi.

Meeksi ÜENU tegevuse kulminatsiooni punk-
tiks olid meil aastad 1932—34, mil prl. Elsa
Tõnnov Mehikoorma algkooli õpetajana juhtis
osakonna tööd.

Hindame muidugi ka endiseid juhte. Kui
nad noorsootööd ei suutnud juhtida nii taga-
järjerikkalt ega hoogsalt, siis sellepärast, et
neil puudus selleks ettevalmistus ja oskus.
Oli ju ka enne prl. T. tulekut Meeksis harit-
lasi ja õpetajaid. Olid kaua kohal elanud,
tundsid kohalikke olusid ja oleksid võinud
pika praktika tõttu teada, mida vajavad
noored, millises suunas nad peaksid tööta-
ma koolist vabanedes. Kuid kahjuks vaadati
vähemalt Meeksis ÜENU-le kui ülearu-
sele. Keegi tütarlaps, kes asus elama Meeksi, kü-
neles: talle soovitatud Naiskodukaitset, pere-
naiste seltsi jne. ja alles lõpuks mainitud ka
ÜENU-d, kuid reservatsiooniga — sinna „pare-
mad“ noored ei lähe. Põhjuseks mainitud, et
nad aastate eest korraldanud kohaliku kl.
kompaniiga samas vallas ühel ajal peo. Nii
suhtus kohalik haritlaskond ÜENU-sse enne
prl. T. tulekut.

Prl. T. astus kohe ÜENU liikmeks. Juha-
tusse ei lasknud end valida, kuid ei astunud
liikmeks ka teistesse seltsidesse. Põhjendu-
seks seletas: õpetajal polevat aega töötada
kõigis seltsides, kuid noortel olla õpetajat
eriti vaja. Hoolimata sellest töötas ta mujalgi:
juhatas näidendeid, korraldas kirjandusõhtuid,
hankis algkoolile A. Kitzbergi pildi, juhatas
perenaiste seltsi poolt rahvamajale kingitava
lavaeesriide kudumist.

Uudisena noorsootöös algatas tütarlastele
käsitöötunnid. Puudus laulukoor, sest
koolil ega ühelgi seltsil polnud mänguriista.
Üüriti vana harmoonium ja prl. T. algas noor-
soolaste teise armsa ajaviite laulu õpeta-
misega. Palju varakevadist pori tuli neil har-
jutuskäikudel läbi sõtkuda. Kogusime prl. kor-
terisse. Palju meid ju polnud, aga ta pisikene
tuba sai meid kuhjaga täis. Ja pori kandisime
me sinnagi. Ning lisaks põrandapuhastamisele
langes prl. õlgadele ka noodikirjutamine —
meist keegi sellega toime ei tulnud. Esinesime
esmakordselt suviste pühail 1933. ÜENU peol
Meeksi pargis. Edaspidi tuli aga esineda ka
teiste seltside pidudel, kirikus ning vaba-
õhujumalateenistustil. Laul meeldis kõigile
ning koor suurenes sedavõrd, et pidime ko-
lima avaramasse Piimaühtingu ruumidesse.
Harjutasime sääl muu seas osak. peo jaoks
operetti, millega esinesime jaanuaris 1934.
Esmakordne oli see Meeksis ja esmakordselt
oli ka Meeksi rahvamaja laval klaver, mille
prl. T. oli seks korraks laenanud kaasõpe-
tajalt. Kuid siis nagu kadestus piimaühing
ega lubanud meile enam ruume.

Meie armas koorijuht nukrustus. Oli tal
isegi muret nootidega, mis Räpina laulu-
päeva korraldajail oli otsa lõppenud. Noodid
40 lauljale tulid „teha“. Samal ajal tuli juht-
ida naislauljatele rahvarõivaste valmistamist,
pluuside tikkimist, vööde, seelikute kudumist.
Saime noodid ja õppisime laulud kasutades
vahest kevadise looduse ruume. Esinesime

eduga Räpina V laulupäeval. Ülesvõtte sellest
jääb meile ilusaks mälestuseks.

Sügise lähenedes selgus meile, et peame
jääma ilma meile nii armsaks saanud juhust,
kes töötas oleviku ja ka parima tuleviku
suunas lüües sidet kooli ja osakonna vahel.
Paljud algkooli lõpetajad astusid kohe osa-
konna liikmeks ja omaltpoolt esinesid õpi-
lased tihti osakonna kirjandusõhtutel.

Prl. T. õpetaja ameti kandidaadina tuli läi-
nud sügisel ümberpaigutamistele. Lastevane-
mad ja noorsoolased soovisid, et ta jääks
edasi Meeksi. Kuid vallavalitsus valis kellegi
kohaliku inimese. Lastevanemad protesteerisid
ning valimised tühistati. Kuid prl. oli
vahepeäl valitud õppejõuks Räpinasse. Seal
ollakse õnnelik, et saadi nii töötahtlik ja
andekas tegelane. Meie Meeksi noorsoolased
aga jäime vaeslasteks, sest uued õpetajad —
isegi kaks on neid — pole enam noorte
sõbrad.

Ent meie ei noruta! Veel on meis prl. T.
äratatud vaimustust, hoogu ja usku enestesse,
noorte võimetesse ja töötahtesse. Kuigi meil
pole enam nii autoriteetset juhti — edasi rü-
hime siiski. Tänu agarale noorsoolasele El-
mar Havakatsile, teotseb jällegi laulukoor.

Edaspidi enam Meeksi vaiksest elust. Mõõ-
dunu töö prl. Tõnnoviga oli nagu magus
muinasjutt. Tuli, tõi elu ja kadus jälle oota-
matult, põhjusita. Kuid tänulikuks jääme tal-
le ikka.

Noorsoolane.

ÜENU Porkuni osak. aastapäevaks

Seisate suure võidu tipul, Teie teovõimsad
tulihingelised naaberosakonna kaasnoored —
porkunilased, püstitades 3. veebr. oma 14.
aastapäeva tähist.

Oma mugav kodu, oma vaba ja uhke lip-
sellel lehvimas, suur tõus ühiskondlikus arengus,
võimas positsioon oma aatelise töö teel
on vankumatuks tunnustajaks Teie sirgjoonsele
teotsemisele. Leegitsegu sama üksmeel ja töö-
ind veel palju aastaid iluks Porkunile ja
kogu noorsooliikumisele.

Olud viinud mind ajas ja ruumis kauge-
male, ent neid suuri elamusi, mis kogunud
hinne Teiega aastaid teotsetes koos, ei kus-
tuta ükski võim... künname edasi ühist töö-
põldu!...

Ja Sina — Männiksaar! — osakonna teera-
jaja ja tõsine adamees, ära langeta käsi ka
sis, kui näib seisukord lootusetu — edasi!
võit jääb vaid tugevaile.

Tublid noored, võtke vastu minu parimal
õnnesoovid Teie suurpäevaks ÜENU Tamsalu
osakonna nimel Osk. Uudeküll,
esimees.

Trükivigu:

Juhime lugupeetud lugejate tähelepanu E. N.
jõulunumbris K. Korneli artiklis leiduvale
segavale trükiveale. Lhk. 314, teisel veerül
üleväl 12. rida on asetatud valereaga. Rea:
„nud lipukirjaks“ jne. asemel peab seal
olema: „nad pole suutnud üksteist mõista kõ-“
Palume viga lahkelt parandada.

SUURIMA TÄHELPANU OSALISEKS SAATE SELTSKONNAS, KUI
MÕISTATE KORRALIKULT TANTSIDA.

Parimat õpetust tantsuaktsuses saate

H. KÜTTIM'i tantsukursustel

üle kogu Eesti, vilumad ja soliidsete tantsuinstruktorite juhatusel. Lähemate
andmete ja instruktorite saamiseks palun pöörata
Tallinna, Vene tän. 20, tel. 448-96.

ÜENÜ OSAKONDADELE HINNASOODUSTUS 1935. a hooajal.

Ajakiri

Tellige omale 1935. a.

„PÕLLUMAJANDUS“

Ilmub Põllutöökoja väljaandel kord nädalas.

„Põllumajandus“ käsitab kõiki põllu-
majandusse puutuvaid küsimusi nii põllumajan-
duspoliitilisel kui ka tegeliku nõuande alal.

„Põllumajanduses“ ilmub täielik üle-
vaade põllumajandussaaduste turgudest ja hin-
dadest.

Tellimishind: aastas Kr. 3.—, poolaastas Kr. 1.75

„PÕLLUMAJANDUST“

on kõige parem tellida postkontori kaudu.

„Põllumajanduse“ aadress: Tallinn,
Pikk 40.

Klisheetööstus V. REBANE & Ko.

TALLINN, Aia 4. Telefon 464-97.

Igasugused klisheed. Esmajärgu headus. Mõõdukad hinnad.

Põllupidajate Ühispank

Estonia puistee 27, Tallinnas. Telefon 455-68.

Arvete seis 31. detsembril 1934. a.

Aktiva		Passiva	
Kassa ja hoiuarved teiste pank	156.851.01	Osa- ja tagavarakapital	78.927.37
Väärtpaberid	20.982,00	Hoiussummad	491.573.20
Diskonteeritud vekslid	284.069,42	Riiklised laenud	37.020.93
Laenud	118.691,21	Korrespondendid	7.329.60
Riiklised laenud	31.298,52	Väljaantud garantiid	8.255.—
Korrespondendid	13.328,40	Saadud 0,5% ja komisjon	35.606.30
Garantiide debitorid	8.255.—	Muud passivad	9.445.05
Vallasvara	5.264,54		
Makstud 0,5% ja komisjon, kulud	22.431,83		
Muud aktivad	4.005,45		
Kr. 668.157,45		Kr. 668.157,45	

Pank võtab raha hoiule, annab laenusid ja müüb Riigikassa pantkirju, millega asunikel soodus tasuda võlgasid Eesti Maapangale.

Hoiukarbid

Hoiukarbid

R.-Ü. „Rahvaülikooli“

Eesti-Õrjanduse-, paberi- ja kirjutusmaterjali kaupade suurlaad Tallinnas

Kõigi raamatute, ajakirjade, ajalehtede tellimiste kiire täitmine •

Odav ja nägus raamatute köitmine kogudele •

Barju tn. 40, oma majas. Kõnefr. 444-39, 444-37
Jaani tn. 6, pangamajas. Kõnefr. 445-67, 440-60

Head uut aastat!

Puu ja turvaladud
„KÜTTEJÕUD“

Imanta 33 ja Suur Juhkentali 11
Tel.: 465-03
306-60

Head uut aastat endistele ja uutele sõpradele

soovib

FOTOÄRI
AUG. KINOF

Kuninga t. 2, Tallinn
Tel. 458-84